

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

**PROFIL UCHAZEČE O STUDIUM
NA FILOZOFICKÉ FAKULTĚ
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI**

Bakalářská diplomová práce

Autor: Martina Tošenovská

Vedoucí: Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

Olomouc

2014

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma *Profil uchazeče o studium na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci* vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

Ve Svěbohově dne 25. 3. 2014

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala celému týmu IGA FF 2013_011 za možnost podílení se na projektu. Zejména potom svému vedoucímu bakalářské diplomové práce, Mgr. Miroslavovi Charvátovi, PhD. za jeho rady a vedení při tvorbě této práce. Dále bych ráda poděkovala za přínosné názory a myšlenky všem pedagogům a studentům, kteří byli ochotni podílet se na výzkumu této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	5
-----------	---

TEORTICKÁ ČÁST

1. Obecné charakteristiky uchazeče o studium	6
1.1. Absolventi středních škol	6
1.2. Uchazeč o studium z pohledu vývojové psychologie	7
1.3. Osobnost, její variabilita a charakteristiky vedoucí k úspěchu	10
2. Studium vysoké školy a z toho plynoucí požadavky na studenty	16
2.1. Všeobecné požadavky	16
2.2. Základní formy výuky a hodnocení studentů na vysokých školách.....	18
3. Přijímací řízení na vysokou školu	22

EMPIRICKÁ ČÁST

4. Cíle a popis výzkumu.....	24
5. Analýza profilů oborů FF UP.....	25
5.1. Filologické obory FF UP.....	27
5.2. Ostatní obory FF UP	30
6. Rozhovory s pedagogy FF UP	33
7. Dotazníky pro studenty FF UP.....	43
8. Diskuze.....	57
9. Závěry	60
10. Souhrn	62

Seznam použité literatury a zdrojů

Abstrakt bakalářské práce

Abstract of Thesis

Přílohy

Úvod

Již od počátku mého studia pro mne byla atraktivní témata, která se zabývala problematikou úspěšnosti, výkonu či motivace. Rozhodla jsem se proto zaměřit svou bakalářskou práci právě tímto směrem. Uvítala jsem následně nabídku účasti na projektu, který se věnuje tématu blízkému mému zájmu.

Tato bakalářská práce je zaštitěna grantovým projektem IGA FF_2013_11 pod názvem *Testy studijních předpokladů jako součást přijímacího řízení na vysokou školu a jejich potenciál k predikci akademického úspěchu*. Hlavním cílem tohoto projektu je tvorba přijímacích testů na Filozofickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen FF UP), přičemž se klade důraz na testování validity a reliability těchto testů, jejich psychometrických vlastností a možnosti predikce akademického úspěchu.

Bohužel řada univerzit dnes nemá jasně stanoveno, o jaké studenty má zájem, což se potom objevuje jako základní problém při tvoření koncepcí testů přijímacích řízení. Zjištění profilu uchazeče o studium, na základě získaných dat z rozhovorů s pedagogy a studenty FF UP, je mým úkolem v rámci tohoto projektu (Viktorová & Charvát, 2014).

Jak již název této bakalářské práce napovídá – *Profil uchazeče o studium na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci* - mým hlavním cílem bude definovat ty osobnostní vlastnosti, dovednosti, schopnosti a další charakteristiky, které jsou studentovi FF UP nápomocny při studiu tak, aby své studium úspěšně ukončil. Nejen, že by tyto vlastnosti a dovednosti měl student rozvíjet při svém studiu, ale také by měly být jedním z kritérií výběru nových studentů při přijímacím řízení nebo by uchazeč o studium měl alespoň disponovat potenciálem pro jejich rozvíjení.

Při tvorbě konceptu profilu osobnosti uchazeče o studium pro mne byly inspirací a oporou metody zejména z oblasti personální činnosti – výběr nových uchazečů, definování klíčových kompetencí, popis náplně práce aj. Pro definování vhodného kandidáta na určitou pozici je zapotřebí přesného popisu jeho činnosti, stanovení znalostních a dovednostních požadavků, které jsou nezbytné pro danou činnost a v neposlední řadě se bere ohled na charakteristiku kolektivu a jeho kompatibilitu s novým členem (Kociánová, 2012). Věřím, že právě tento systém, je funkčním při tvorbě profilu uchazeče o studium – tj. nového studenta FF UP v Olomouci.

Teoretická část

1. Obecné charakteristiky uchazeče o studium

Obecné charakteristiky uchazeče o studium jsou v této kapitole chápány jako ty, které jsou společné většině uchazečů. Vliv těchto charakteristik je přesto nutné brát v potaz během přijímacího řízení.

1.1. Absolventi středních škol

Každý, kdo chce studovat na vysoké škole, musí mít své dosavadní středoškolské studium zakončeno maturitní zkouškou. To je nejzákladnější podmínkou pro přijetí na vysokou školu. Uchazeč o studium je ten, kdo má zájem o studium na konkrétní vysoké škole a podá přihlášku k přijímacímu řízení na tuto školu. Následně je přizván k výkonu přijímací zkoušky a na základě výsledků je rozhodnuto, zda bude či nebude přijat ke studiu. Studentem se stává až dnem zápisu ke studiu (Zákon o vysokých školách č.111/1998 Sb., §50, získáno z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi>).

Vysoké školství čelí zvýšenému zájmu mladé generace o vzdělání. Mladí lidé jsou často motivováni i ze strany vlastních rodičů, aby dosáhli co nejvyššího vzdělání, i když vliv rodinné tradice jako motivačního faktoru ke studiu vysoké školy nepatří mezi ty nejvýraznější. Jako nejvýraznější motivační činitel ke studiu vysoké školy je zejména vidina většího finančního ohodnocení v budoucí profesi (Burda et al., 2003; Menclová & Baštová, 2006). Dále zde hrají roli faktory jako: snaha o získání atraktivnějšího pracovního místa, profesní růst, rozvoj vlastního talentu a schopností (Burda et al., 2003).

Nejvíce studentů se hlásí na vysoké školy z řad gymnázií, je to celkem 95% všech absolventů gymnázií. Tito absolventi jsou poměrně flexibilní, díky širokým a do velké míry obecným znalostem, které jim gymnázium umožňuje osvojit si. Díky tomu mají absolventi gymnázií výhodu v získání většího množství získaných informací a znalostí, což jim zvyšuje šance u přijímacího řízení, ale i v úspěchu při následném studiu. Další početnou skupinou uchazečů o studium, jsou žáci lyceí. Lycea jsou strukturou podobné gymnáziím, nicméně jsou určeny pro studenty, kteří již mají vyhraněnější směr zájmu, například humanitní směr aj. V počtu

odchodů na vysokoškolská studia mají absolventi lyceí jen o něco menší podíl z řad svých absolventů, než absolventi gymnázií - a to 89%. Dále jsou zde střední odborné školy a učiliště s možností získání maturitní zkoušky a to buď přímou formou či formou nástavbového studia. Stále zvyšující se trend zájmu o studium na vysokých školách, vede i absolventy tohoto typu středních škol, které jsou primárně zaměřené na přípravu žáků pro vstup na trh práce, k branám univerzit. Z řad středních odborných škol si přihlášku na vysokou školu podává přibližně 72% absolventů. Dále z odborných učilišť s možností získání maturitní zkoušky je to 35% absolventů. Tito absolventi si nejčastěji vybírají obory blízké jejich dosud studovanému oboru nebo obory ekonomického zaměření. Vliv studované střední školy se potom odráží nejen v úspěšnosti u přijímacího řízení na vysokou školu, ale také v následné úspěšnosti při studiu, která je v tomto případě chápána jako dostudování této školy a získání vysokoškolského diplomu (Klehňová & Vojtěch, 2010). Podíváme-li se na analýzu předčasných odchodů ze studia, zjistíme, že studovaná střední škola může mít také vliv na úspěšnost dosažení vysokoškolského vzdělání, protože je značný rozdíl v počtu předčasně odcházejících studentů ze studia, kteří se liší typem studované střední školy. Z řad gymnázií opouští studia předčasně 7% gymnazistů a jedná se hlavně o technické, zemědělské a matematicko-fyzikální obory. Dále jsou zde absolventi lyceí, z nichž 15% předčasně ukončuje vysokoškolská studia a to zejména v technických, matematicko-fyzikálních a přírodovědných. Co se týče absolventů středních odborných škol, zde předčasně ukončilo studium 21,2%. V případě středních odborných učilišť s možností získání maturitní zkoušky předčasně ukončuje studium vysoké školy 38% těchto studentů (Klehňová & Vojtěch (2011).

1.2. Uchazeč o studium z pohledu vývojové psychologie

Nejvíce studujících na vysoké škole prezenční formou studia je ve věkovém rozmezí mezi 19 a 23 lety a v distanční formě studia jsou to studenti starší 30 let (*viz tabulka 1*). Toto věkové rozmezí zařazuje studenty do dvou vývojových období a to mladší a střední dospělosti (Langmeier & Krejčířová, 2006). V této kapitole bych se ráda zabývala vývojovými specifiky těchto období.

Pro zařazení uchazečů o studium a studentů vysokých škol do těchto vývojových období potvrzují i data prezentovaná v *tabulce 1*, získána ze statistického šetření, prováděného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V tabulce níže jsou k vidění souhrnné

a podrobné informace o věku přihlášených studentů se státním občanstvím ČR do bakalářských nebo nenavazujícím magisterským programů (získáno z: //www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/prijimaci-rizeni-ke-studiu-na-vysoke-a-vyssi-odborne-skole-1).

**Tabulka 1: věkové charakteristiky VŠ studentů
data z období 2013/14**

Věk k 31.8.2013	Struktura přihlášených v %	Struktura přijatých v %	Struktura zapsaných v %	Struktura přihlášených v %	Struktura přijatých v %	Struktura zapsaných v %
	prezenční studium			kombinované / distanční studium		
18	0,3%	0,4%	0,4%	0,1%	0,0%	0,0%
19	41,3%	45,6%	46,8%	6,3%	5,0%	3,9%
20	25,9%	25,5%	25,5%	7,9%	7,1%	6,3%
21	11,4%	10,5%	10,3%	7,4%	6,8%	6,5%
22	8,0%	7,3%	7,0%	8,1%	8,1%	8,0%
23	4,8%	4,3%	4,1%	7,2%	7,2%	7,1%
24	3,1%	2,8%	2,6%	6,8%	6,8%	6,8%
25	1,7%	1,4%	1,4%	5,5%	5,7%	5,8%
26	0,6%	0,4%	0,4%	4,5%	4,4%	4,5%
27	0,4%	0,3%	0,3%	3,9%	3,8%	4,0%
28	0,4%	0,2%	0,2%	3,5%	3,7%	3,8%
29	0,3%	0,1%	0,2%	3,1%	3,2%	3,3%
30 a více	1,8%	1,0%	1,0%	35,8%	38,2%	40,0%
průměr	20,61	20,35	20,30	28,28	28,78	29,16

Období časně dospělosti

Za kritérium dospělosti Langmeier a Krejčířová uvádějí dosažení osobní zralosti. Jedinec se stává dospělým po dokončení dospívání a získáním plné osobní a právní odpovědnosti. Přestože se toto období může zdát oproti dětství méně výrazné, není tomu tak. Člověka v tomto období čeká nemálo úkolů, jako například osamostatnění se od rodičů, rozvíjení osobních zájmů, dovedností a kompetencí. Dalším velkým mezníkem je také nalezení trvalého partnerského vztahu. Není to málo úkolů na jednoho dospělého, však ještě stále nezkušeného člověka, přibude-li k tomu studium na vysoké škole, může to být pro jedince značná zátěž. Takového člověka čeká dlouhá cesta naplňování vlastních osobních potenci, dlouhá cesta seberealizace (Langmeier & Krejčířová, 2006).

Řadu charakteristik, jako například zakládání vlastní rodiny a výchova dětí, finanční nezávislost a další, student vysoké školy nesplňuje. Studium vysoké školy by tak znamenalo oddalování přechodu z období adolescence k dospělosti. Užitečnou se mi v tu chvíli stala

kniha *Dospělost a její variabilita* od Marie Farkové, která ve svých charakteristikách rané dospělosti uvádí, mimo charakteristik shodných s dalšími autory i jiné charakteristiky. Vykonávání produktivní činnosti nechápe pouze jako práci s finančním ohodnocením, ale také jako přípravu pro budoucí povolání, což je jedním z hlavních motivů pro studium na vysoké škole. Mezi další kritéria, která uvádí, patří schopnost samostatně hospodařit, spolupracovat bez větších konfliktů, být schopný samostatnosti a realistického uvažování a mnoho dalších (Farková, 2012).

Součástí vytvoření identity adolescenta je i rozvoj jeho kompetencí a schopnost výkonu. Adolescenti jsou poměrně flexibilní a jejich schopnost používat nové způsoby řešení problémů je na vrcholu. Preferují zejména rychlé řešení. Schopnost kompromisu naopak není jejich silnou stránkou. Výhodou je, že adolescent se často dokáže nadchnout pro jakoukoliv činnost, bez ohledu na sílu významu. Je zde však pozitivní charakter negativních zkušeností, ze kterých se dá poučit a tak ukazují cestu, která není žádoucí (Slavík et al., 2012).

Vynořující se dospělost

Dnes, díky trendu oddalování hranice vstupu do dospělosti, je aktuální téma tzv. vynořující se dospělosti (**emerging adulthood**), kdy se jedinec cítí na pomezí, není ani dítě, ani zcela dospělý. Do psychologie tento nový pojem zavedl americký psycholog Jeffrey Jensen Arnett. Jak už bylo řečeno výše, většina lidí v tomto věku se již necítí být adolescenty, ale přesto na sebe ještě stále nenahlížíjí jako na dospělého člověka. Teorie vynořující se dospělosti popisuje právě období mezi těmito dvěma vývojovými dekadami. Tento nový termín se stal známým již na mnoha školách zabývajících se nejen psychologií, ale také antropologií, sociologií a jiných obdobných oborů (Arnett, 2010).

Je to období, kdy člověk výrazně zkoumá vlastní identitu. Díky většímu uvolnění se z vazeb vůči autoritám, se člověk více zaměřuje na sebe sama, na své vlastní aspirace a plány, které však také často mění. Je to období hledání vlastní identity v oblasti profesní i osobní, což také často vede k výrazné nestabilitě. Emerging adulthoods mají řadu plánů, mezi které obvykle vystudovat, nalézt životního partnera, najít nový vlastní domov a další. Tyto plány realizují se velkou vervou a úsilím, které nemusí mít vždy jen pozitivní stránku věci, ale vede i větší míře stresu a nároků kladených na jedince (Arnett in Čajánková, 2008).

Období střední dospělosti

Největší podíl studentů, kteří nastupují zejména do distanční (dálkové) formy studia, spadá do věkového rozmezí střední dospělosti (kategorizace dle Langmaiera & Krejčířové, 2006).

Období časné dospělosti je jedno z těch klidnějších. Jedinec je na vrcholu vlastních sil a zejména potom v oblasti produktivity. Názory člověka v tomto období už nejsou tak definitivní a nekompromisní. Přijetí zodpovědnosti, samostatnost a svoboda vlastního rozhodování, to vše vede k tomu, že jedinec již musí cítit důvěru sám v sebe. Upevňují se tak osobnostní rysy, vlastní názory a zároveň se stává jedinec schopný daleko více kompromisů. Dalo by se říci, že člověk by již měl vědět, čeho chce v životě dosáhnout a ví to zejména z vlastní zkušenosti (Langmaier & Krejčířová, 2006).

1.3. Osobnost, její variabilita a charakteristiky vedoucí k úspěchu

Definice osobnosti je celá řada, každý autor klade větší či menší důraz na její různé složky, avšak vždy stojí na stejném základu. Tímto základem je, že je složená z dílčích komponent, které jsou ovlivněny vnějšími a vnitřními determinantami, které se projevují chováním pozorovatelným zvnějšku. A také, že osobnost jedince je individuální, tj. neopakovatelná. Přičemž, vzhledem k velkému množství vnějších a vnitřních determinant utváření osobnosti, není možné nalézt dva jedince s naprosto totožnou podobou osobnosti (Cakirpaloglu, 2012).

Definice osobnosti se velice různí, každá vystihuje osobnost z jiného úhlu pohledu obvykle dle zaměření autora dané definice. Liší se také to, jak odborná a laická veřejnost přistupuje k osobnosti jako pojmu. V běžné řeči chápeme osobnost především jako hodnotící pojem, v odborném pojetí nám definice osobnosti přináší souhrn charakteristik či popis individuality jedince. Individualita je chápána jako projev odlišnosti jedince od ostatních, jeho osobitost (Říčan, 2010).

Osobnostní vlastnosti, na základě řady výzkumů, považujeme za prediktory pracovních výkonů, úkolových výkonů či skupinových výkonů. Mají vliv na řadu specifických schopností, dovedností a kompetencí, ale také ovlivňují kreativitu jedince nebo schopnost spolupráce.

Proto se dnes různé osobností typologie využívají v řadě odvětví – personalistika, zjišťování motivace, koučování, profesní poradenství či plánování profesní dráhy (Wagnerová, 2012).

Osobností charakteristiky jsou základem pro rozvoj v profesním a sociálním životě, poněvadž přímo ovlivňují prožívání, chování či přemýšlení. Mezi tyto osobností charakteristiky patří: schopnost adaptace na nové prostředí, otevřenost vůči podnětům, stabilita v myšlení a rozhodování, schopnost definovat si priority, kreativita, dominance, analytické a logické myšlení, schopnost učinit operativní rozhodnutí, koncentrace, preciznost a v neposlední řadě pečlivost (Svoboda, 1992).

Při zjišťování faktorů akademického úspěchu se setkáváme s dvěma základními faktory a to kognitivní a non-kognitivní, tj. intelektuální a non-intelektuální (Allen & Carter, 2007, in Žoudlík, 2009).

Volní vlastnosti, schopnost plánování vlastního času, motivace ke studiu, interpersonální postoje, postoje k učení nebo také emocionalita, to vše řadíme mezi non-kognitivní osobnostní faktory (Žoudlík, 2009). Dle Dostála (2012) existuje celá řada nekognitivních faktorů (nekognitivních osobnostních charakteristik), které mají vliv na spokojenost se studiem. A právě i spokojenost se studiem patří mezi prediktory úspěšného studia.

Přestože se studium svou povahou liší od pracovní činnosti, faktory, které mají vliv na výkon v obou těchto oblastech, vnímám jako sobě blízké. Rothmann & Coetzer (2003) uvádějí, že pracovní výkon je pozitivně ovlivněn řadou osobnostních vlastností. Prezentované dimenze, které se podílejí na výkonnosti jedince, jsou například: potřeba výkonnosti, místo kontroly, afektivita a typ temperamentu, přičemž tyto vlastnosti jsou v neustálé interakci. Nonkognitivní vlastnosti jako otevřenost vůči zkušenosti, emoční stabilita a přívětivost, dokáží vysvětlit pracovní výkonnost až z 28%.

Vztah mezi pracovním výkonem a jednotlivými osobnostními dimenzemi se může lišit dle různých typů činností/povolání. Všeobecnou dimenzí, která se uvádí jako společná napříč všemi aktivitami, která má pozitivní vliv na výkon jedince je svědomitost, obzvláště potom v úkolech, které vyžadují vysoké pracovní nasazení. Dále například extraverteze je osobností vlastností, která napomáhá dobrému výkonu v úkolech, které spočívají v komunikaci s druhými lidmi. Otevřenost vůči zkušenosti zase nejvíce ocení jedinci při různých školeních, kde musí jedinec integrovat nové informace (Wagnerová, 2012).

Myšlení odborníků a expertů se projevuje několika specifickými rysy. Ty popisují například Glaser & Chi, in Plháková, 1999. Mezi tyto rysy patří zaměřenost na vlastní obor, skvělá znalost odborných pojmů a struktury, rychlost v řešení problémů, vynikající krátkodobá

paměť, dobře propracované mentální reprezentace problémů, ochota věnovat velké množství času přípravě a plánování a v neposlední řadě dobrá schopnost sebekontroly.

Zitelmann, (2012) popisuje níže uvedené non-kognitivní vlastnosti osobnosti, které jsou společné úspěšným lidem:

1. Motivovanost: vysoká inteligence, talent či schopnosti, to vše jsou bezesporu důležité faktory, které jedince potřebuje, aby dosáhl úspěchu. Nicméně paralelně s tím jde i zájem o činnost. Zitelmann to nazývá emoční angažovaností, pokud člověk nemá v sobě tah na cíl, nikdy nebude svůj úkol plnit na 100%. Jen těžko bude kvalitně plnit úkoly člověk, který se musí ke všemu nutit, který je bez zájmu a dostatku energie. Někdy je těžké rozpoznat člověka motivovaného. Jsou ti lidé, kteří si jsou například ochotni koupit a nastudovat knihu o své profesi, právě proto, aby se v ní zdokonalili.
2. Důvěryhodnost: další důležitou vlastností je schopnost vzbudit důvěru ostatních lidí. Jsou to lidé, kteří dodržují termíny, nezkrslují fakta a jednají v souladu se svými kompetencemi. Takovíto lidé jsou následně schopni vytvořit si okolo sebe síť známostí – lidí, kteří mu pomohou na cestě k cíli. Člověk, který dokáže na druhé působit důvěryhodně, má i více otevřených dveří pro spolupráci s druhými lidmi. Promítá se zde potom důležitý faktor, který je dnes dobře známý pod názvem emoční inteligence.
3. Schopnost koncentrace na úkol: náročné úkoly vyžadují schopnost soustředit se a to třeba i několik let. Nestačí pouze přání a představa cíle, člověk musí být schopen těchto cílů dosahovat. V žádné oblasti neexistuje zisk nadprůměrného výsledku za několik týdnů nebo měsíců. Je to běh na dlouho trať, který často obnáší překonávání překážek. Celý tento proces je náročný na vytrvalost jedince. Schopnost soustředit se na cíl, je podmíněna tím, že musíme mít přesně, jasnou a zcela konkrétní představu, jaký ten cíl je. Takové cíle, které jsou fádní a nejasné, nedokáží člověka správně směřovat. Druhou stránku věci je fakt, že je výrazný rozdíl v zarputilém a nereálném zaměření se na cíl a pružnosti cesty k těmto cílům. V momentě, kdy se jedinec zaměří na nerealistický cíl, měl by být schopen jej rozpoznat, upustit od něj a vydat se cestou novou.
4. Ctižádostivost: aby člověk dosahoval co nejvyšších a nejlepších výkonů, musí mít v sobě takový sebe-regulační mechanismus, který jej povede směrem k cíli a tím je právě vysoká míra ctižádostivosti. Tito lidé se snaží být neustále nejlepší a to ve

všem, co dělají. Nacházíme u nich i ambivalenci pocitů spokojenosti vs. nespokojenosti. To se projevuje zejména tím, že cítí vysoké uspokojení svými výsledky, ale zároveň nikdy nejsou spokojeni natolik, aby se nepokoušeli hranice těchto výsledků posouvat dále. Svým způsobem je tento projev chování podobný perfekcionismu, nicméně v tomto slova smyslu jsou úspěšní lidé perfekcionista tak, že se snaží dosahovat dokonalosti, ale nepodstatné detaily jsou schopni odlišit a nevěnovat jim pozornost. Což u škodlivého perfekcionismu není. Úspěšní lidé vnímají nespokojenost spíše jako hnací motor, než něco co by jim podráždělo nohy.

5. Sebedůvěra: pokud se chce člověk prosadit v dnešní době, je nutné, aby měl notnou dávku sebedůvěry. Je zároveň i předpokladem k tomu, aby byl člověk vytrvalý, poněvadž člověk sebevědomí a věřící vlastním schopnostem, dokáže mnohem lépe čelit kritice svého okolí. Člověk sebevědomí je také odolnější vůči frustraci, která je často součástí při cestě směrem k cíli.
6. Sebekázeň: na lidi, kteří mají vysokou míru sebekázně, se můžeme spolehnout. Netrápí své okolí nedodržováním termínů, úkolů, schůzek nebo odevzdávání projektů. Není potřeba je neustále hlídat a kontrolovat. Mají vlastního vnitřní šéfa, díky němuž dokáží dodržovat termíny, dokáží si dobře organizovat úkoly. A právě na takové lidi je možné se i více spolehnout a věřit v jejich schopnosti.
7. Dále zda patří také kreativita, nezávislé myšlení, kritické myšlení či tolerance konfliktů.

Nový student přichází na akademickou půdu, jejíž častou součástí je i vědecká činnost. Dostál (2012) popisuje řadu osobnostních predispozic, které jsou zapotřebí pro výkon vědecké činnosti. Věda sama o sobě není pouhým bádáním, ale spadá pod ni i velká dávka administrativní činnosti, práce na grantových projektech, pedagogické činnosti a řada dalších aktivit. Jsou tak kladeny značné požadavky na svědomitost (její nadmíra však může být i kontraproduktivní), schopnost organizovat si práci a čas. Nezávislost, částečné introverzní ladění osobnosti, emoční stabilita, orientace na výkon, všechny tyto dispozice nalezneme u vědeckých pracovníků. Problém však mohou být snížené sociální kompetence, což se může projevit jako problém napříč různými zaměřeními oborů vědecké činnosti (rozdílnost tvrdých a měkkých věd). Humanitně zaměřeni vědci bodují výše zejména v oblastech emočních a sociálních dovednostech, a v oblasti verbální a nonverbální komunikace, jsou také otevřenější, společenštější a více orientovaní na lidi (Dostál, 2012).

Řada výzkumů prokázala pozitivní vztah mezi inteligencí jedince a jeho studijními výsledky. Vždyť právě o čem jiném studium je (nebo by alespoň mělo být), než o schopnosti uvažování, bystrosti, důvtipnosti, znalosti a všímavosti. Leč inteligenci nelze chápat jako synonymum pro schopnost učení se či studium, lze ji chápat jako schopnost vyvozování závěru a schopnost úsudku (Žoudlík, 2009). Řada let výzkumů inteligence, jejíž počátky založil již Francis Galton (Plháková, 2006) potvrzuje možnost predikce akademického úspěchu na základě inteligence. Je však důležité mít neustále namysli, že inteligence, přestože je velice důležitá, ne-li podmínkou, není jediným faktorem (Žoudlík, 2009).

Kline (1991) uvádí, že inteligence zjištěná u dětí ve věku 5 let, je vhodným prediktorem jejich budoucích školních výsledků. Děti s vyšším IQ se rychleji učí a tak dosahují lepších výsledků ve školní oblasti (in Žoudlík, 2009). Důkazem může být i to, že řada přijímacích testů, které testují všeobecné studijní předpoklady, se nejen podobají inteligenčním testům, ale také prokazují pozitivní korelaci s testy inteligence (Viktorová & Charvát, 2014).

Nadprůměrné vědomosti a dovednosti mají výrazně pozitivní vliv na výkon. Otázkou zůstává, zda mají výraznější vliv na výkon získané vědomosti a dovednosti nebo vysoký intelekt. Výzkumy na toto téma provedla řada psychologů. Obvykle výsledky těchto výzkumů docházejí k tomu, že znalosti a dovednosti mají na úroveň výkonu vyšší vliv, než intelekt samotný. Ale jsou i výzkumy, které toto tvrzení zpochybňují. Což by se dalo interpretovat jako fakt, že nadprůměrné výsledky nelze predikovat pouze na základě jednoho faktoru, například inteligence, ale je zapotřebí komplexního přístupu (Plháková, 1999).

Předtím, než se člověk stane odborníkem ve vlastním oboru, čeká ho dlouhá cesta vzdělávání, není to pouze o předpokladech, ale také a možná by se dalo říct - hlavně - o velkém úsilí. Na prvním místě je důležité osvojit si vědomosti a návyky, protože právě předpokladem dobrých intelektuálních výkonů jsou dobře propojené a strukturované znalosti (Plháková, 1999).

Pro zjišťování osobnostních charakteristiky se často využívá řady typologií osobnosti, které jsou postavené na různých teoretických východiscích (Říčan, 2010). Zajímavý typologický profil osobnosti přináší například metoda MBTI – Myers-Briggs Type Indicator, která je využitelná ve zjišťování zejména nonkognitivních vlastností osobnosti. Tato metoda nestojí na hierarchickém systému typů osobnosti, která by určovala, jaké vlastnosti jsou lepší a horší, ale vytváří profily osobnosti, které se různě hodí napříč různými typy činnosti jedince. Tato typologie vychází z poznatků Jungovy teorie, výsledkem je profil

osobnosti, který se skládá ze čtyř dimenzí – což znamená, že výsledkem je profil z 16 možných osobnostních typů (Čakrt, 2009).

Za další faktor, který je chápán jako potenciál (prediktor) nadprůměrného výkonu je nadání. Nadání je do velké míry podmíněno biologickými faktory – dědičností. Představuje tak přirozený zdroj úspěšného budoucího vývoje společnosti. Pohledy na nadání se často různí. Od doby Galtona došlo ke značným pokrokům ve zkoumání nadání, přičemž dnes se klade důraz zejména na jeho multidimenzionálnost – Renzulli je autorem *Tříkomponentového pohledu na nadání* (nadprůměrná schopnost, angažovanost v úkolu a tvořivost). Dále například Gagné (1985, in Mudrák, 2009) popisuje nadání ve svém *Diferencovaném modelu nadání a talentu*, jako proces vývoje vrozených schopností, tj. nadání (to má 4 hlavní oblasti: intelektové, kreativní, socio-afektivní a senzo-motorické) v systematické rozvíjení vlastních dovedností, tj. talent. *Hvězdicovitý model* od Tannenbauma obsahuje faktory: nadprůměrná obecná inteligence, výjimečné speciální schopnosti, neintelektové facilitátory, vliv prostředí, štěstí a náhoda. Nadání Tannenbaum (2003, in Mudrák, 2009) definuje jako potenciál stát se uznávaným tvůrcem idejí. To, že se lidské nadání musí setkat s řadou různých proměnných, aby determinovalo vysokou úroveň výkonu, popisuje tzv. teorie koncidence od Feldmana (Mudrák, 2009).

2. Studium vysoké školy a z toho plynoucí požadavky na studenty

Stejně tak, jako má student svá vlastní očekávání od studia, tak zároveň studium klade nároky na něj. Tyto nároky plynou ze samotné povahy a náročnosti studia vysoké školy a uchazeč o studium by měl disponovat potřebnými charakteristikami, které mu umožní zvládat tyto nároky.

2.1. Všeobecné požadavky

Mezi základní rovinu – dalo by se říci na úrovni státu - bych zařadila ty nároky, které se obecně pojí se studiem jakékoli univerzity. Zde nejde ani tak o znalosti, schopnosti a dovednosti, protože ty se mohou značně lišit napříč specializací. Tyto požadavky plynou spíše ze všeobecné charakteristiky smyslu studia vysoké školy. Ty jsou nejčastěji spojeny s ideály a plány do budoucnosti, toho jaká je povaha vzdělaného člověka a také, jak by měl být, takový člověk, schopen uvažovat. V rámci České republiky jsou tyto myšlenky zastoupeny například v dokumentu, sepsaném kolektivem autorů v čele s Matějů (2009), pod názvem *Bílá kniha terciárního vzdělávání*.

Druhou rovinu, tvoří náročnost studia jednotlivých oborů. Tato rovina se potom mezi jednotlivými obory již liší. Požadavky jsou vytvářeny zejména povahou oborů - jsou vyžadovány specifické schopnosti, dovednosti, znalosti a předpoklady pro studium. Tyto požadavky jsou determinovány zejména z řad pedagogů ve formě a způsobu probírané látky a následného hodnocení získaných znalostí.

Již na počátku devatenáctého století rozvíjel významný politik, kardinál H. J. Newman revoluční myšlenky o způsobu vedení výuky na univerzitách. Univerzita by dle něj měla vychovávat charakterní a moudré studenty, měla by být místem, kde se může inteligence pohybovat beze strachu, kde se smí pokládat otázky a kde se smí na tyto otázky pravdivě odpovídat, jednoduše místem, kde se setkává mysl s myslí (Dudáš, 2011).

Na vysoké škole je hlavní náplní studium. Bývalý žák střední školy se dostává do role nové, do role studenta. Studium je aktivitou, která se vyznačuje používáním myšlenkových procesů – zejména potom těch intelektových, ale také kritického myšlení a vědomé reflexe naučeného. Studium je závislé na motivaci, které pramení ze studenta samotného. Studium

znamená pátrat, experimentovat, zjišťovat, analyzovat a zabývat se vědeckými problémy. Dochází tak k rozvoji intelektových schopností, schopností řešit problémy, vidět vztahy mezi jevy a rozvíjení schopností komunikovat (Švec, 1993; Smith & Brown, 1995; Nezvalová, nedat.).

Studentovi se dostává vzdělání, v rámci procesu osvojování si poznatků a dovedností, které se přetvářejí ve vědomosti, znalosti a návyky a stává se vzdělaným (Veteška & Tureckiová, 2008). Dietrich Schwanitz (2013), který po desetiletí pracoval jako vysokoškolský pedagog, uvádí několik důležitých rysů obecné vzdělanosti, kterou vnímá spíše na úrovni sociálního jevu. Vzdělání definuje jako propracovanou znalost vlastní civilizace a jejích hlavních rysů, dále znalost velkých vědeckých, filozofických a uměleckých projektů, stejně jako forem umění, hudby a literatury. Vzdělání dává jedinci možnost účastnit se konverzace s druhými vzdělanými lidmi a nepůsobit přitom nevhodně.

Studium vysoké školy by ale nemělo spočívat pouze v učení se zadané látce ze skript. Student není pouhým pasivním příjemcem informací, studium je naopak zejména o spolupráci a rovnocenném přístupu, kdy univerzita chápe studenta jako partnera při studiu. Mělo by se rozvíjet zejména kritické myšlení a schopnost reflexe celého kontextu a to napříč všemi obory – od oborů technických, přes obory přírodovědné, až po obory humanitní a umělecké. Je důležité si uvědomit, že studium je interdisciplinární záležitostí a nemělo by být omezeno pouze na úzký okruh zájmů, ale student by měl být schopen vidět problematiku svého zájmu v širokém mezioborovém kontextu, což vyžaduje notnou dávku iniciativnosti, otevřenosti novým poznatkům a motivaci posouvat se kupředu (Matějů et al., 2009).

Brány vysokých škol se také otevírají i zahraničním studentům, vědcům a pedagogům, kteří přinášejí další možnosti pokroku, inspiraci a nové způsoby myšlení a řešení problémů. Tento fakt sebou přináší nové požadavky a nároky na studenty. Za prvé musí být český student schopen práce s cizojazyčnými zdroji a zároveň jsou kladeny požadavky na práci s daleko širším spektrem informací, kdy je k dispozici více úhlů pohledů na danou problematiku. Přístup informací je pro dnešní studenty snadnější, ale o to více jsou kladeny větší nároky na to, se v těchto zdrojích vyznat a zorientovat. Ale právě díky tomuto přístupu je umožněn rozvoj kritického myšlení a hodnocení. (Matějů et al., 2009).

Z textu vyplývají tyto obecné charakteristiky, které jsou studentovi nápomocny směrem k úspěšnému studiu: kritické myšlení, schopnost reflexe kontextu, schopnost vyhodnocení relevantních informací, ovládnutí cizího jazyka, schopnost spolupráce, aktivita a

iniciativnost, otevřenost vůči novým zkušenostem, motivace, intelektová dispozice, schopnost řešit problémy, analytické myšlení, komunikační dovednosti a zvědavost.

2.2. Základní formy výuky a hodnocení studentů na vysokých školách

Dle nových standardů a požadavků na výuku, se na vysokých školách odstupuje od tradičních výukových metod, kdy již posluchač není pouze pasivním příjemcem informací (Matějů et al., 2009). Není novinkou, že právě interaktivní formy vyučování dokáží ve studentech podporovat schopnost kritického myšlení, že otázky podporují ve studentech schopnost uvažování nebo, že interaktivní učení eliminuje monotónnost klasických přednášek a tak usnadňuje studentům integrování nových poznatků (Chilwant, 2012). Proto je dnes kladen důraz na efektivnější metody, které vedou studenty k rozvoji kritického myšlení. Jsou to metody, které podporují aktivní učení studentů, založené na konstruktivistickém řešení problémů. Studenti jsou tak nuceni se daleko více zapojit do výuky, zejména prostřednictvím diskuzí. Důvodem je také, aby studenti byli schopni přebrat zodpovědnost za získávání nových poznatků a vědomostí a učení nebylo pouze přechodnou a povrchní záležitostí. Zároveň aby se studenti učili přijímat nové studijní výzvy (Covill, 2011). Právě interakce ve skupině, sdílení vlastního myšlení a spolupráce s ostatními, kde se jedinci učí od sebe navzájem, hraje výraznou roli v rozvoji jedince a v jeho motivaci k učení (Lee, 2014).

a. Základní formy výuky a s tím spojená specifika požadavků na studenty

(Rohlíková & Vejvodová, 2012)

1. Přednáška - hlavním cílem přednášky je podat studentům teoretický výklad, který je ucelený, strukturovaný, jasný, aktuální a jeho náročných je odpovídající schopnostem studentů (či náročnosti oboru). Student se potom zejména zabývá výkladem látky, rozvíjí své znalosti, zpřesňuje informace. Důležitá je zde schopnost zachytit podstatné informace. Zároveň by měl být student schopen se předem na přednášku připravit, aby měl potřebnou znalostní základnu, na kterou pedagog naváže.
2. Seminář - zpravidla doplňuje přednášku. Studenti na seminářích musejí mnohem více vyvíjet vlastní aktivitu, protože je seminář realizován formou diskuzí či cvičení. Při semináři studenti nejvíce zapojí schopnosti, kterými jsou kritické myšlení,

argumentace, kooperace, analogie, generalizace, konkretizace, indukce a dedukce. Dochází tak prohloubení znalostí získaných na přednášce.

3. Cvičení - je praktickou činností studentů, kdy dochází k nábivku dovedností. Student tak dostává možnost k procvičení svých dovedností intelektových, tvůrčích a interpretačních. Dále je zde důležitá i schopnost komunikace, protože cvičení často bývá realizováno formou skupinové práce.
4. Diskuze - při diskuzích dostávají studenti možnost zejména formovat si vlastní názor a seznámit se s myšlenkami svých spolužáků. Diskuze provokuje zejména myšlení a tvoření systému a vztahů. Probíhá zejména v interakci student-student, ale také student-pedagog.
5. Skupinová výuka - spočívá v aktivitách ve skupinách. Student tak musí zapojit zejména schopnost spolupráce, kooperace a komunikace s ostatními.
6. Projektová výuka - vyžaduje schopnost řešení komplexních praktických nebo teoretických úkolů na základě vlastní aktivní činnosti, důležitou roli zde hraje i kreativita.
7. Inscenační (situační, simulační) výuka - je metoda, kdy studenti za pomoci hraní rolí aktivně zakouší situace, se kterými se mohou setkat ve své budoucí profesi. Umožňuje tak studentovi prožít dané situace.
8. Praxe - vyžaduje po studentech schopnost aplikace získaných poznatků ze studia.
 - a. Studijní praxe: forma výuky, která probíhá mimo školu a obvykle bez účasti pedagoga. Student má tak možnost začlenit se do běžného pracovního procesu a úkolů v podmínkách budoucí profese.
 - b. Klinická praxe: umožňuje studentům aplikovat své znalosti v prostorách klinických (zdravotnických) pracovišť.
 - c. Stáž: praxe realizovaná v podnicích, firmách nebo v prostorách vědeckých pracovišť.
9. Samostudium – je nedílnou součástí studia vysoké školy. Student získává poznatky vlastním úsilím, relativně nezávisle na pedagogovi. Základním požadavkem je potom vlastní aktivita studenta a samostatnost.

S proměnou celého systému jdou ruku v ruce i proměny požadavků na schopnost čerpání informací studenty. Doby, kdy student měl k dispozici pouze skripta svých profesorů, jsou pryč. Nyní, v době internetu a snadné dostupnosti informací, musí být student schopen tyto informace třídit, obzvláště z důvodů rozdílné kvality (Alexander, 2012). Pokud by tohoto

hodnocení a třízení zdrojů nebyl student schopen, hrozilo by, že se uchýlí k tvorbě z dat neúplných, zkreslujících a neadekvátních (Grasser, 2007). Schopnost čtení, ze kterého vychází schopnost čerpání informací, je multidimenzionální záležitostí, pod které spadají faktory neurologické, kognitivní, motivační a sociokulturní. Přestože existuje určitá genetická dispozice ke schopnosti čtení, nejvíce se čtenářské kompetence rozvíjejí v procesu učení. Čtenářské kompetence lze potom definovat jako schopnost vhodně přizpůsobit a zařadit čtený materiál na dosavadní znalosti a přesvědčení, v souvislosti se záměry čteného textu a v rámci sociokulturního kontextu (Brand-Gruwel & Stadler, 2011).

b. Hodnocení a s tím spojená specifika požadavků na studenty

(Rohlíková & Vejvodová, 2012)

Oproti výuce na středních školách je hodnocení vysokoškolských studentů rozdílné. Způsob přípravy je plně v jejich vlastní režii a následné hodnocení je koncentrováno do poměrně krátkého časového intervalu zkuškového období. Student tak musí být schopen si zodpovědně a vhodně rozvrhnout způsob přípravy dle vlastní potřeby, aby byl schopen plnit požadavky, které na něj kladou pedagogové napříč všemi předměty. Tato změna může být v prvním ročníku stresující záležitostí. Účelem hodnocení je potom zejména informovat studenta, jak zvládl dané požadavky studia, na čem dále pracovat a co zdokonalit. Také hodnocení působí jako motivační faktor pro další studium a může též sloužit k posílení sebedůvěry studentů.

1. Ústní zkouška – při ústním zkušeni je sledována zejména hloubka a šíře získaných poznatků studentem. Sleduje se, zda dokáže své poznatky prakticky aplikovat a jaký má celkový přehled o dané problematice. Výraznou roli zde hraje i komunikační dovednost studenta.
2. Písemná zkouška – je zkouška formou samostatné práce formou testu nebo otevřených odpovědí. Student musí mít přehled o dané problematice a vysokou míru samostatného myšlení, zároveň schopnost organizovat a jasně a stručně popsat vlastní myšlenku.
3. Praktická zkouška – při této zkoušce student v reálném nebo modelovém prostředí demonstruje míru získaných poznatků. Hlavní roli zde hraje schopnost aplikace teoretických poznatků.
4. Referát – je zkouška formou individuální prezentace předem zadaného tématu. Klade nároky na schopnost srozumitelného přednesu, který je vázán zejména na kvalitní pochopení látky.

5. Seminární práce – je písemné zpracování předem zadaného tématu. Student musí dokázat samostatně pracovat a vyhledat vhodné a relevantní informace k dané problematice, dále jasně a přesně formulovat písemnou formou vlastní myšlenku.

Nyní shrnu charakteristiky a požadavky, které vyplývají z výše uvedeného textu. Aby student byl schopen obstát během výuky a také v následném hodnocení, měl by splňovat tyto podmínky: schopnost rozvíjení dosavadních znalostí, zachycení podstatných informací, být ochoten aktivně se zapojit do diskuze – kde využije zejména schopnosti komunikační a argumentační. Student by měl umět myslet kriticky, systémově a tvořivě. Měl by dokázat pracovat samostatně, ale také skupinově, zvládat práci s textem, vyhledávat nové informace a vhodně tyto informace třídit. Měl by dokázat vhodně řídit vlastní čas a také vykazovat určitou odolnost vůči stresu, který studium vysoké školy může přinášet.

3. Příjímací řízení na vysokou školu

Potůček (1995) definuje dva základní způsoby výběru vhodných studentů ke studiu. První metoda – apriorní - spočívá ve výběru studentů za pomoci přijímacích testů (testy, pohovory), přičemž musí být předem stanovená kritéria. Metoda druhá – aposteriorní způsob – spočívá na principu přijetí všech uchazečů ke studiu a v následné selekci studentů během studia samotného.

Celý systém školství prochází značnou proměnou, mění se forma a způsob předávání informací a stejně tak se mění i nároky kladené na kognitivní dovednosti studenta. Jsou oceňovány vlastnosti jako efektivita, flexibilita, adaptivita či schopnost komunikace. Ruku v ruce s těmito změnami jdou logicky i změny ve formě přijímacího řízení na vysoké školy. Od testů orientovaných zejména směrem k oborovým znalostech, se přechází čím dál častěji na testy zjišťující obecné studijní předpoklady studentů. Průlomovým rokem ve změnách přijímacího řízení bylo rok 1996, kdy přišla společnost SCIO s novým konceptem testování uchazečů o studium vysokých škol. Řada fakult tímto testem nahradila své vlastní testy přijímacího řízení (Čapková, 2008; Viktorová & Charvát, 2014).

První, kde se ujalo testování všeobecných studijních předpokladů, bylo na amerických univerzitách – testy známé pod zkratkami SAT (Scholastic Aptitude test – od roku 1926) nebo později jejich konkurenční verze ACT (American College Testing). Nyní tyto testy, leč mají částečně jinou podobu, testují zejména schopnosti matematického a kritického uvažování, dále také jazykovou/verbální dovednost, znalost jazyka a obsahují také úkol, který spočívá v sepsání eseje. (Tyto testy se následně staly vzorem pro řadu přijímacích testů v neanglicky mluvících zemích.) Nejvýraznější rozdíl, oproti našim přijímacím testům, je sepsání eseje – tento úkol často nahrazujeme všeobecným kulturním přehledem, problémem však je, že je velice náročné, které informace do všeobecného kulturní přehledu zařadit, a které jsou již příliš podmíněné okruhem specifických zájmů jedince. Z toho logicky vyplývá otázka, zdali, pokud bychom oddělili subtest kulturního přehledu, by se testy všeobecných studijních předpokladů výrazně lišily od klasických inteligenčních testů (Viktorová & Charvát, 2014).

S analýzou pozice a vhodných kvalifikací se nejvíce setkáváme v oblasti personální činnosti. Při vytváření obrazu pozice/role hrají nezbytnou úlohu informace získané od nadřízených, ostatních pracovníků a z písemné dokumentace k dané pozici, což je postup „z hora-dolů“.

Důležitým úkolem je potom identifikace vhodných kompetencí, které jsou pro danou pozici nezbytné. Tyto kompetence neobsahují pouze důležité znalosti, dovednosti a schopnosti, ale také postoje, zkušenosti nebo motivační složku (Kociánová, 2010). Potom kompetence zahrnují kompletní triádu „*moc – chtít – umět*“ a právě tyto vlastnosti jsou chápány jako prediktory úspěšného výkonu ve všech oblastech (Veteška & Tureckiová, 2008).

Pro výběr uchazečů, kdy je nutné identifikovat jejich důležité vlastnosti a schopnosti pro výkon dané činnosti, tj. pro studium, jsou kompetence chápány jako soubor znalostí, dovedností, schopností, postupů, metod a postojů, které jedinec využívá při řešení nejrůznějších úkolů a životních situací a tyto kompetence mu navíc umožňují další rozvoj a naplnění životních aspirací ve všech oblastech jeho života (Veteška & Tureckiová, 2008). Ze zahraničních zdrojů lze uvést například Rubinovu definici kompetencí. Ten kompetence chápe jako multidimenzionální konstrukt, který se vyznačuje schopností kriticky využít své znalosti, dovednosti a postoje (Johnson et al., 2013).

Empirická část

4. Cíle a popis výzkumu

Důvodem vzniku této bakalářské práce byla nejasná představa o uchazeči, který se hlásí ke studiu Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Konkrétně potom těch předpokladů, které predikují úspěšné studium FF UP na úrovni znalostních, osobnostních a motivačních faktorů. Vytvoření takového profilu uchazeče o studium na FF UP je jedním z dílčích cílů grantového projektu IGA FF 2013_011 pod názvem *Testy studijních předpokladů jako součást přijímacího řízení na vysokou školu a jejich potenciál k predikci akademického úspěchu*, jehož součástí je i tato bakalářská práce.

V rámci této bakalářské práce bylo stanoveno několik dílčích cílů, tak aby v závěru tvořily komplexní celek v podobě profilu uchazeče o studium na FF UP.

Cíle jsou následující:

- Vytvoření profilu uchazeče o studium vycházejícího z analýzy obsahů profilů jednotlivých oborů na FF UP, ve kterém budou popsány předávané znalosti a dovednosti během studia, tudíž ty znalosti a dovednosti, pro jejichž rozvíjení by měl mít uchazeče o studium předpoklady.
- Vytvoření profilu uchazeče o studium vycházejícího z analýzy rozhovorů s pedagogy vyučujícími na FF UP.
- Vytvoření profilu uchazeče o studium vycházejícího z analýzy dotazníků určených pro studenty FF UP.

Pro tuto bakalářskou práci byly určeny tři zdroje dat, které následně tvořily tři substudie:

- Profily oborů FF UP dostupné na oficiálních internetových stránkách univerzity.
- Rozhovory s pedagogy vyučujícími na FF UP.
- Dotazníky pro studenty aktuálně studující na FF UP.

Popisy souborů dat, způsobu jejich získávání a metod následného vyhodnocení, jsou popsány u každé substudie zvlášť.

5. Analýza profilů oborů FF UP

Hlavním bodem zájmu tohoto výzkumu je oblast bakalářského studia. Důvodem, proč je výzkum omezen pouze na bakalářské studium, je fakt, že současný test studijních předpokladů (označovaný pod zkratkou SPF), je určen právě všem uchazečům o studium bakalářských oborů. Jedny ze zdrojů dat tohoto výzkumu byly informace o jednotlivých profilech oborů Filozofické fakulty UP v Olomouci, které jsou dostupné na oficiálních internetových stránkách Univerzity Palackého v Olomouci. Hledanými parametry byly informace o získaných znalostech a dovednostech/schopnostech, které jsou předávány studentům v rámci bakalářského studia.

Popis základního a výběrového souboru

Základním souborem dat byl kompletní seznam všech oborů bakalářské formy studia v rámci FF UP.

Pro analýzu charakteristik byl zdrojem dat seznam pětadvaceti oborů (jednooborové studium, prezenční forma) na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, které byly otevřeny pro akademický rok 2013/2014. Výběr těchto oborů splňuje kritérium totálního výběru ze všech jednooborů, prezenční formy studia.

Tyto obory byly pro další analýzu rozděleny do dvou kategorií: obory filologické a ostatní obory (uměnovědné, humanitní a sociální). Mezi filologické obory v rámci studia na FF UP, otevřených v akademickém roce 2013/2014 (jednooborové studium, prezenční formy), se řadí celkem 15 oborů - konkrétně: Anglická filologie, Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad, Česká filologie, Česká filologie se zaměřením na editorskou činnost ve sdělovacích prostředcích, Čínská filologie, Francouzština se zaměřením na aplikovanou ekonomii, Japonská filologie, Německá filologie, Polská filologie, Polština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast, Praktická nizozemská filologie, Ruská filologie v kontextu evropské kultury a literatury, Ruština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast, Španělská filologie, Ukrajínština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast. Kromě patnácti filologických oborů, lze na FF UP studovat dalších deset oborů (v rámci jednooborového, denní studia), které spadají do oborových rodin humanitního, sociálního a uměnovědného směru. Konkrétně zde patří tyto obory: Archivnictví, Dějiny výtvarných umění, Historie, Kulturní antropologie, Muzikologie,

Politologie a evropská studia, Psychologie, Teorie a dějiny dramatických umění, Uměnovědná studia a Žurnalistika. Tyto obory v rámci náplně svého studia nedisponují takovou podobností charakteristik náplně studia jako obory filologického směru, což bude zřetelné z níže uvedené analýzy jednotlivých profilů těchto oborů.

V tabulce 2 níže je k vidění seznam všech vybraných oborů pro analýzu a formální povaha uvedených popisů oborů. Levý sloupec obsahuje název oboru, prostřední sloupec uvádí počet slov obsažených v popisu daného oboru a sloupec pravý uvádí počet znaků bez mezer. Ve spodní části tabulky jsou pro orientaci uvedené krajní a průměrné hodnoty.

Tabulka 2: seznam oborů FF UP (prezenční forma, jednooborové studium)

název oboru	počet slov	počet znaků
1. Anglická filologie	108	761
2. Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad	240	1670
3. Archivnictví	136	825
4. Česká filologie	337	2161
5. Česká filologie se zaměřením na editorskou činnost ve sdělovacích prostředcích	321	2140
6. Čínská filologie	97	629
7. Dějiny výtvarných umění	0	0
8. Francouzština se zaměřením na aplikovanou ekonomii	134	833
9. Historie	149	975
10. Japonská filologie	229	1448
11. Kulturní antropologie	88	665
12. Muzikologie	139	888
13. Německá filologie	141	968
14. Politologie a evropská studia	76	531
15. Polská filologie	154	943
16. Polština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	77	482
17. Praktická nizozemská filologie	76	524
18. Psychologie	138	972
19. Ruská filologie v kontextu evropské kultury a literatury	203	1290
20. Ruština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	147	938
21. Španělská filologie	129	785
22. Teorie a dějiny dramatických umění	181	1058
23. Ukrajínština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	159	988
24. Uměnovědná studia	108	736
25. Žurnalistika	176	1316
Σ	3743	24526
Průměr	149,72	981,04
Maximum	337	2161
Minimum	0	0

Metody zpracování

Metodologickou oporou pro kvalitativní zpracování dat byla učebnice *Základy kvalitativního výzkumu* od Strausse a Corbinové (1999). Data byla zpracována metodou obsahové analýzy dokumentů na principu otevřeného kódování.

Během analýzy profilů oborů na FF UP, byly hledány klíčové schopnosti/dovednosti a znalosti, které studenti rozvíjejí při studiu daného oboru. Data získána z jednotlivých profilů oborů byla kódována do tabulky, která obsahovala všechny obory dané skupiny, typ předávaných znalostí/dovedností, jejich přítomnost či nepřítomnost v profilech konkrétních oborů a výsledné četnosti pro jednotlivé obory a pro jednotlivé znalosti/dovednosti.

5.1. Filologické obory FF UP

Předávané znalosti při studiu filologických oborů na FF UP

V první řadě byly ve všech jednotlivých oborech hledány všechny předávané znalosti v rámci studia daného oboru. Při kompletní analýze všech profilů, bylo zjištěno deset hlavních kategorií předávaných znalostí. Těmito kategoriemi znalostí jsou: znalost jazyka, literatury, kultury, historie, reálií, sociologie, práva, geografie, politiky a ekonomie (vždy konkrétně profilované směrem ke studovanému filologickému oboru). Následně byly jednotlivým kategoriím přiřazeny četnosti, dle toho, kolik oborů se zmiňuje o dané kategorii ve svém popisu oboru (*viz tabulka 3*).

Nejvýraznější oblast v rámci předávaných znalostí na filologických oborech, jsou znalosti studovaného jazyka. Jedná se zejména o hlubší poznání stavby a funkce studovaného jazyka. Pro všechny filologické obory patří tato znalostní oblast mezi hlavní doménu studia, o čemž vypovídá fakt, že získání znalosti jazyka uvádějí ve svých profilech všechny filologické obory na FF UP. Jedenáct z patnácti oborů dále zdůrazňuje získání znalostí v oblasti literatury, sedm oborů zmiňuje získání znalostí o dané kultuře. V šesti profilech jsou uvedeny znalosti historie, pět uvádí získání znalostí reálií. Méně než čtyři obory (včetně) zmiňují získání znalostí z oblastí ekonomiky, geografie, politiky a práva.

Nejvíce informací, ohledně předávaných znalostí, mají obsaženy ve svém profilu oboru Japonská filologie a Ruská filologie v kontextu evropské kultury a literatury. Oba tyto obory ve svých profilech uvádějí sedm okruhů znalostí z celkových deseti okruhů. Nejméně

informací ohledně předávaných znalostí v rámci svého profilu oboru zmiňuje Čínská filologie.

V *tabulce 3* jsou uvedené ke každému oboru všechny zmiňované kategorie předávaných znalostí v rámci studia filologických oborů na FF UP a jejich četnosti. V pravém svislém sloupci (zvýrazněný tučně) je součet výskytu uvedených kategorií pro jednotlivé profily. Poslední vodorovný řádek (zvýrazněn tučně) podává informace o počtu oborů, které ve svém profilu uvádějí danou kategorii. *Číslo 1* značí přítomnost kategorie v konkrétním profilu, *číslo 0* značí naopak její nepřítomnost. Jiné kategorie se v profilech nevyskytují. Číslo uvedené u pravém dolním rohu (červeně) je počet všech použitých informací, které byly využity pro celkovou analýzu.

Tabulka 3: předávané znalosti v rámci studia filologických oborů FF UP

	znalost jazyka	znalosti z oblasti literatury	znalosti z ekonomie	znalosti z geografie	znalost kultury	znalost reálií	znalost sociologie	znalost historie	znalost práva	znalost politického prostředí	Σ
Anglická filologie	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	3
Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	3
Česká filologie	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Česká filologie se zaměřením na editorskou činnost ve sdělovacích prostředcích	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	4
Čínská filologie	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Francouzština se zaměřením na aplikovanou ekonomii	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Japonská filologie	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	7
Německá filologie	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	4
Polská filologie	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Polština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	6
Praktická nizozemská filologie	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	4
Ruská filologie v kontextu evropské kultury a literatury	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	4
Ruština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	7
Španělská filologie	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Ukrajiniština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	6
Σ	15	11	4	3	7	5	4	6	2	3	60

Rozvíjené dovednosti při studiu filologických oborů na FF UP

Při analýze obsahu profilů filologických oborů na FF UP byly dále, vedle hlavních oblastí předávaných znalostí, zjišťovány i rozvíjené schopnosti/dovednosti během studia. Byl využit stejný postup, jako při analýze získaných znalostí. Byly vytvořeny kategorie, dle zmíněných rozvíjených dovedností v jednotlivých profilech a následné rozšíření těchto kategorií o četnosti, pokud danou rozvíjenou dovednost zmiňovalo více oborů.

Pro podrobnou analýzu sloužila tabulka využívající stejného principu jako tabulka znalostí.

Tabulka 4: rozvíjené dovednosti v rámci studia filologických oborů FF UP

	mateřština	cizí jazyk	jazykový projev	psaný projev	kommunikace	praktické schopnosti	kritické myšlení	analytické myšlení	práce s prameny	tlumočení	překlad	editorství	Σ
Anglická filologie	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	6
Česká filologie	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	8
Česká filologie se zaměřením na editorskou činnost ve sdělovacích prostředcích	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	10
Čínská filologie	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Francouzština se zaměřením na aplikovanou ekonomii	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Japonská filologie	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3
Německá filologie	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Polská filologie	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	4
Polština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Praktická nizozemská filologie	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Ruská filologie v kontextu evropské kultury a literatury	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Ruština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	6
Španělská filologie	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Ukrajínština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	5
Σ	5	15	6	2	3	10	2	3	2	3	4	1	56

Bylo vytvořeno 12 kategorií (v tabulce jsou uvedené v horním řádku): schopnost ovládat mateřštinu, schopnost ovládat cizí jazyk, dobrý jazykový projev i psanou formou, tj.

schopnost psát a rozvoj schopnosti komunikace. Dále rozvíjení kritického myšlení. Důležitá je schopnost analytického myšlení a práce se zdroji. Kladeny jsou nároky na rozvíjení schopností tlumočení, překladu a editorství a v neposlední řadě na schopnost převést své získané dovednosti do praxe.

Podobně jako u analýzy získaných znalostí, je nejčetnější kategorií rozvíjených schopností, kategorie obsahující schopnost ovládnutí cizího jazyka, tu ve svém profilu uvádí všech patnáct analyzovaných filologických oborů. Druhou nejčetnější kategorií, kterou uvádí deset oborů, je rozvíjení praktických schopností. Šest oborů zdůrazňuje rozvíjení jazykového projevu a pět oborů zmiňuje také důležitost rozvoje schopnosti používat svůj mateřský jazyk. Méně než čtyři obory (včetně) zdůrazňují ostatní uvedené schopnosti.

5.2. Ostatní obory FF UP

Předávané okruhy znalostí v rámci studia jiných oborů než filologických na FF UP

Identifikování předávaných znalostí v rámci studia u ostatních nefilologických oborů FF UP bylo poměrně náročnější záležitostí. Na vině je pravděpodobně výrazná rozmanitost těchto oborů, ale stejně tak možná nekompletní informace obsažené v popisech, což se také při následné analýze muselo brát v potaz.

Nejvíce je zdůrazňováno vštěpování a získávání znalostí specificky oborového charakteru, konkrétně tuto kategorii zdůrazňuje ve svém profilu devět z deseti oborů¹. Další výraznou oblastí, je oblast získávání poznatků z oblasti historie a to nejen pro oblast daného oboru, ale také poznatky z dějiny filosofie a jiných souvisejících oborů. Pět z deseti oborů také zdůrazňuje rozvíjení znalosti cizího jazyka. Čtyři obory a méně zdůrazňuje získávání poznatků terminologie daného oboru a kultury (*viz tabulka 4*).

Důležitým poznatkem, který vyplynul z analýzy předávaných znalostí studentům během studia, je výrazný interdisciplinární přesah studovaného oboru. Což jinými slovy říká, že studium daného oboru je silně propojeno i se získáváním znalostí z dalších oborů, které jsou v bližším či širším vztahu se studovaným oborem. Tento přístup vyžaduje po studentech výraznou flexibilitu a schopnost vidění souvislostí. Tento aspekt studia ve svém profilu zdůrazňuje sedm z deseti oborů.

¹ Obor *Dějiny výtvarných umění* ve svém profilu oboru neobsahuje žádné informace.

V *tabulce 4* jsou uvedené všechny zmiňované kategorie předávaných znalostí v rámci studia nefilologických oborů na FF UP. Spodní řádek (zvýrazněný tučně) uvádí četnosti dané kategorie, dle toho kolik oborů ji zmiňuje ve svém profilu. V pravém svislém sloupci (zvýrazněný tučně) je součet výskytu uvedených kategorií pro jednotlivé profily. Číslo 1 značí výskyt uvedené kategorie v konkrétním profilu, číslo 0 značí naopak její nepřítomnost. Jiné kategorie se v profilech nevyskytují. Číslo uvedené u pravém dolním rohu (červeně) je počet všech použitých informací pro celkovou analýzu všech profilů oborů.

Tabulka 4: předávané znalosti v rámci studia jiných než filologických oborů FF UP

	specificky oborové	historie	kultura	terminologie	cizí jazyk	přesah jiných oborů	Σ
Archivnictví	1	1	0	1	1	0	4
Dějiny výtvarného umění	0	0	0	0	0	0	0
Historie	1	1	0	0	1	1	4
Kulturní antropologie	1	1	1	0	0	1	4
Muzikologie	1	1	0	1	1	0	4
Politologie a evropská studia	1	0	1	0	1	1	4
Psychologie	1	0	0	0	0	1	2
Teorie a dějiny umění	1	1	0	0	1	1	4
Uměnovědná studia	1	1	0	1	0	1	4
Žurnalistika	1	1	1	1	0	1	5
Σ	9	7	3	4	5	7	35

Předávané okruhy dovedností v rámci studia jiných oborů než filologických na FF UP

Analýza profilů oborů nefilologického směru přinesla šest hlavních kategorií rozvíjených schopností a dovedností během bakalářského studia. Mezi tyto kategorie patří rozvíjení praktických schopností a schopnosti analýzy textu. Dále také metodologické schopnosti, analytické schopnosti, schopnost samostatného uvažování a schopnost používání cizího jazyka.

Osm z deseti oborů zdůrazňuje zejména získání praktických dovedností, který dále student uplatní během své budoucí profese. Tři obory zmiňují ve svých profilech také rozvíjení schopností metodologických. Vždy alespoň jeden obor uvádí ve svém profilu zbylé kategorie.

V *tabulce 5* jsou uvedené všechny zmiňované kategorie předávaných schopností/dovedností v rámci studia nefilologických oborů na FF UP. Spodní řádek (tučně) uvádí četnosti dané kategorie. V pravém svislém sloupci (tučně) je součet výskytu uvedených kategorií pro jednotlivé profily. Číslo 1 značí výskyt uvedené kategorie v konkrétním profilu, číslo 0 značí naopak její nepřítomnost. Jiné kategorie se v profilech nevyskytují. Číslo uvedené u pravém dolním rohu (červeně) je počet všech použitých informací pro celkovou analýzu profilů oborů.

Tabulka 5: rozvíjené dovednosti v rámci studia jiných než filologických oborů FF UP

	Praxe pro obor	Analýza textu	Metodologie	Samostatnost	Analytické schopnosti	Jazyková zdatnost	Σ
Archivnictví	1	1	0	0	0	0	2
Dějiny výtvarného umění	0	0	0	0	0	0	0
Historie	1	0	0	0	0	0	1
Kulturní antropologie	1	0	1	0	0	0	2
Muzikologie	1	0	0	0	0	0	1
Politologie a evropská studia	0	0	0	1	1	1	3
Psychologie	1	0	1	0	0	0	2
Teorie a dějiny umění	1	0	1	0	0	0	2
Uměnovědná studia	1	0	0	0	0	0	1
Žurnalistika	1	0	0	0	0	0	1
Σ	8	1	3	1	1	1	15

6. Rozhovory s pedagogy FF UP

Hlavním úkolem bylo zjištění názorů a představ pedagogů z FF UP, týkajících se klíčových faktorů a předpokladů úspěšného studia. Jednotlivé otázky rozhovoru spadaly do okruhů témat, věnujících se přijímacímu řízení, předpokladům ke studiu, náročným momentům během studia, faktorům podílejících se na úspěšném studiu, vlastnostem úspěšných studentů, rozdílům mezi studenty, rozvíjeným znalostem a dovednostem při studiu a v neposlední řadě, představě o ideálním studentovi FF UP.

Díky zvolenému kvalitativnímu přístupu výzkumu a metodě v podobě polostrukturovaného rozhovoru, bylo možné jednotlivé okruhy otázek a jejich podobu částečně během sběru dat pozměňovat, dle zkušeností a poznatků získaných během realizace jednotlivých rozhovorů.

Hlavními okruhy zájmu byly:

1. Podoba dobrého přijímacího testu.
 - ➔ Vzhledem k tomu, že se tato bakalářská práce věnuje problematice uchazeče o studium FF UP, byl pro nás důležitý názor pedagogů, jaké znalosti, dovednosti a schopnosti měřit. Konkrétně jejich vlastní představa o podobě dobrého přijímacího řízení.
2. Znalostní základ, který by si studenti měli přinést ze studia střední školy.
 - ➔ Zajímalo nás názor pedagogů, jaké důležité znalosti, by si měli noví uchazeči o studium přinést ze studia střední školy. Zda existuje směr a okruh znalostí, bez kterých se studenti neobejdou při následném studiu vysoké školy.
3. Vnímané rozdíly mezi studenty studujícími FF UP.
 - ➔ Zajímalo nás především to, zda si pedagogové všimají rozdílů mezi studenty, zejména dle zaměření střední školy, ze kterých studenti přichází či dle věku studentů, jejich přístup ke studiu apod. Impulzem tohoto zájmu byla řada výzkumů věnujících se problematice rozdílů mezi studenty a jejich vlivu na úspěch při studiu.
4. Nejčastější zdroje potíží studentů při studiu FF UP.
 - ➔ Zde byly mapovány zejména ty oblasti, které, dle názorů a zkušeností pedagogů, činí studentům potíže a mohou tak mít vliv na výsledky studia.

5. Rozvíjené znalosti a dovednosti při studiu FF UP.

➔ Tento okruh vedl zejména ke zjištění hlavních dovednostních a znalostních oblastí, které jsou rozvíjeny při studiu. Tedy těch, pro jejichž rozvíjení by měl mít dispozice nových uchazeč o studium.

6. Představa ideálního studenta FF UP.

➔ Po předchozích otázkách, kdy byly mapovány konkrétní znalosti, dovednosti, vlastnosti a charakteristiky budoucích studentů a to těch žádoucích i nežádoucích, bylo dalším krokem vytvoření ideálního obrazu studenta FF UP.

Popis základního a výběrového souboru

Základním souborem pro tuto část bakalářské práce byli všichni pedagogové aktivně vyučující na FF UP. Na devatenácti katedrách FF UP, kde je možné studovat přes 600 kombinací oborů lingvistického, uměnovědného, humanitního a sociálního zaměření, vyučuje 296 pedagogů. Počet studentů na celé FF UP je přibližně 6000, na jednoho pedagoga tak průměrně náleží 20 studentů (získáno z: <http://www.ff.upol.cz/menu/o-fakulte/>).

Výběr pedagogů byl záměrný, dle předem určených kritérií. Těmi byly:

1. Aktivní výuka v současné době, proto aby měl pedagog zkušenosti s výukou studentů.
2. Katedra působnosti, proto aby byly zastoupeny všechny čtyři oborové rodiny.
3. Zatíženost oborů daných kateder počtem přihlášených nových uchazečů ku přijatým studentům do prvního ročníku studia, proto aby byly získány klíčové informace zejména z těch oborů, kde přijímací řízení nejvýrazněji zasahuje do rozlišení mezi přijatými a nepřijatými studenty.

Z původně oslovených dvanácti pedagogů se rozhovorů zúčastnilo osm pedagogů, se zachováním všech podmínek. Pedagogy zastoupené katedry byly: Katedra psychologie (KP), Katedra anglistiky a amerikanistiky (KAA), Katedra politologie a evropských studií (KPES), Katedra žurnalistiky (KZ), Katedra bohemistiky (KB), Katedra filmových, mediálních a divadelních studií (K-S) a Katedra filozofie (KF). Jeden z rozhovorů cílil více všeobecně na Filozofickou fakultu (FF) jako celek.

Z etických důvodů, zejména z důvodu zachování anonymity jednotlivých respondentů, není možné uvádět konkrétnější údaje, než bylo řečeno výše, protože by dané informace mohly vést k identifikaci jednotlivých pedagogů a ztrátě anonymity.

Způsob zpracování dat

Metodologickou oporou pro zpracování dat byla učebnice Základů kvalitativního výzkumu od Strausse a Corbinové (1999).

Jednotlivé odpovědi a výroky respondentů byly zpracovány metodou otevřeného kódování a následně přiřazovány do třech různých kategorií. Každý výrok byl bodově ohodnocen, dle toho kolik pedagogů je v rozhovorech zmínilo. Tento postup umožnil hierarchické uspořádání výroků a kategorií. Výsledky odpovědí byly pracovány pro každý okruh otázek zvlášť, až po vyhodnocení těchto jednotlivých okruhů otázek, byl vygenerován výsledný obraz uchazeče o studium FF UP.

Kategorie 1) *Schopnosti a další výkonové charakteristiky studentů*

Schopnosti můžeme chápat dvojitým způsobem, za prvé jako potencialitu pro určitou činnost a za druhé, jako dosaženou úroveň určitých psychických či psychofyziologických funkcí. Do této kategorie spadají zejména výkonové vlastnosti jedince, mezi které řadíme obecnou inteligenci a skupinu speciálních schopností nebo také dosažené znalosti. Tyto charakteristiky jedince jsou zjistitelné a měřitelné prostřednictvím výkonových testů, testů schopností a znalostních testů (Říčan, 2010).

Kategorie 2) *Osobnostní rysy a motivace studentů*

Výkonové charakteristiky jedince nejsou jediné, která mají vliv na úroveň dosažených výsledků. Výrazně se tak přičiňují i další charakteristiky, jako jsou různé rysy osobnosti. Ty však nejsou zjistitelné výkonovými testy ani testy schopností, ale jsou zjistitelné prostřednictvím testů osobnosti, zapomenout by se však také nemělo na metodu klasického pozorování. Existuje řada metod, které se dnes věnují zjišťování struktury a rysů osobnosti, mezi ty nejznámější jsou například Kalifornský dotazník osobnosti, 16 P. F. (Cattelův šestnácti-faktorový model) a na něj navazující dotazník NEO, známý pod názvem Velká pětka (o kvalitní českou verzi se výrazně přičinila Marie Hřebíčková), ale i řada dalších typologií,

odvozených z různých teoretických přístupů (Říčan, 2010). Motivace je dalším významným hybatelem činnosti jedince, patří tak mezi základní pojmy dynamického výkladu osobnosti. Zajišťuje proces spouštění, zaměření a regulace aktivity jedince na jeho objekt a cíle (Cakirpaloglu, 2012).

Kategorie 3) Jiné než výkonové a osobnostní charakteristiky studentů

Třetí kategorii tvoří ty charakteristiky, které mají spojitost zejména s vnějším prostředím, ve kterém se student FF UP pohybuje a také se schopností studenta se těmito podmínkám přizpůsobit. Je tak respektován fakt, že vliv na výkon jedince nemají pouze charakteristiky osobnostního a výkonového rázu, ale svůj podíl vlivu má také vnější prostředí a vzájemná interakce mezi prostředím a jedincem.

Výsledky

Nyní budou prezentovány výsledky z rozhovorů pro jednotlivé okruhy otázek. Ke každému okruhu náleží tabulka pojmů a četností bodů, spolu s rozlišením jednotlivých kateder. Tabulka zahrnuje všechny klíčové informace z rozhovorů. Součástí je i textová podoba výsledků, pro lepší pochopení souvislostí. Také mohou být v textu uvedené i jiné podstatné informace získané z jednotlivých rozhovorů, které však nebylo možné zařadit do kódování.

Okruh 1) Podoba dobrého přijímacího testu.

Tabulka 6: pedagogové – podoba dobrého přijímacího testu

kat		KF	KAA	KPES	K-S	KZ	KB	KP	FF	Σ
1	práce s textem	•			•		•			3
1	psaný/ústní projev	•			•			•		3
1	všeobecné znalosti	•		•		•		•	•	5
1	oborové znalosti			•	•					2
1	cizí jazyk		•	•				•		3
1	intelekt				•				•	2
1	systémové myšlení						•			1
1	verbální schopnosti						•	•		2
1	kritické myšlení								•	1
2	motivace			•	•			•		3
2	projevy chování							•		1
3	orientace v systému								•	1
	Σ	3	1	4	5	1	3	6	4	27

V rámci tohoto okruhu otázek byly zmíněny charakteristiky všech tří kategorií, nadpoloviční většina však spadala do kategorie 1. Dle pedagogů, by v přijímacích řízení měly být zjišťovány zejména všeobecné znalosti, méně často, ale přesto také, pedagogové zmínili znalosti oborové. Za důležité považují zjišťování úrovně cizího jazyka, úrovně psaného a mluveného projevu a také schopnosti práce s textem.

Z hlediska oborových znalostí bylo náročné pro KAA zařadit znalost anglického jazyka, kdy pro faktor cizího jazyka je vytvořen samostatná kód, ale v rámci studiu na KAA je zároveň cizí jazyk zároveň podstatnou součástí oborových znalostí a tak se v tomto případě tyto dvě podkategorie prolínají.

Dále byl vyjádřen názor, že v rámci přijímacího řízení dnes není dostatečně a kvalitně zjišťována míra motivovanosti pro studium daného oboru, přestože je motivaci připisován výrazný podíl u následného úspěchu při studiu. Proto by bylo vhodné faktor motivace začlenit do přijímacího řízení. Za projev motivace nejčastěji pedagogové popisují elementární zájem o obor, ochotu vzdělávat se v oboru, mimoškolní aktivity a praxi.

Zajímavý názor, který padl, byl také ten, že není možné zkonstruovat dobrý přijímací test. Byl tak zdůrazněn fakt, že není možné komplexně, prostřednictvím jednoho testu, dobře diferencovat mezi jednotlivými uchazeči o studium. Jedním z řešení by tak mohla být větší propojenost a spolupráce mezi středními a vysokými školami.

Okruh 2) Znalostní základ, který by si studenti měli přinést ze studia střední školy.

Tabulka 7: pedagogové – znalostní základ ze střední školy

kat		KF	KAA	KPES	K-S	KZ	KB	KP	FF
0	nevyžadováno	•				•	•		
1	cizí jazyk		•	•	•			•	•
1	ZSV				•				•
1	historie				•			•	
1	oborové znalosti							•	

Tři z osmi respondentů (konkrétně KZ, KB a KF) uvádějí, že ve výuce vycházejí téměř z nulového bodu, tj. ve výuce nepředpokládají znalostní základ ze střední školy. Nevyžadují tak od svých studentů žádné specifické, zejména potom oboru týkající se, znalosti, které by si noví studenti měli přinést do studia daného oboru. Respondenti ze všech tří kateder se

shodují v tom, že by bylo přínosné, kdyby mohli stavět na již kvalitních znalostech, které si přinesou studenti ze střední školy, ale nemohou se na to dostatečně spoléhat. Důvodem je to, že mezi studenty jsou často výrazné rozdíly v získaných znalostech z předchozího studia a tak jsou nuceni suplovat výuku těchto znalostí a dovedností.

Řada těch oborů, které vyžadují po svých uchazečích specifický znalostní základ, má ve svém přijímacím řízení, vedle testu všeobecných studijních předpokladů (SPF), také oborový test či pohovor. Nejčastěji jsou potom testovány znalosti gymnaziálního rozsahu, zejména ze základů společenských věd a historie, ale také oborově zaměřené znalosti.

Zajímavou informaci přináší porovnání hodnocení pedagogy motivovanosti studentů s tím, zda na daném oboru mají v přijímacím řízení začleněn oborový test nebo ústní pohovor. Z tohoto porovnání vyplývá, že ty obory, které do svého přijímacím řízení začleňují, vedle SPF, také oborový test či ústní pohovor, pedagogové hodnotí své studenty jako lépe motivované. Tento fakt může nasvědčovat již výše uvedenému tvrzení pedagogů, že motivace se nejčastěji projevuje ochotou si samostatně vyhledávat informace k oboru a vyšší aktivitou směrem k oboru a právě to je často obsahem oborových testů a u ústních pohovorů.

Konkrétně pro filologické obory je podstatná znalost cizího jazyka, nejlépe na úrovni B2 a výše. Předpokládaná znalost cizího jazyka ale není specifická pouze pro obory filologického typu. Znalost zejména angličtiny, je klíčová pro úspěšné studium mnoha oborů a to z důvodu časté práce studentů se zahraničními zdroji v rámci studia.

Pro studenty psychologie je předpokládaná znalost základního rozsahu dějin filozofie a psychologie a dalších teoretických znalostí, které náleží oboru psychologie. Ty jsou u uchazečů testovány zejména v rámci oborového testu, ale také u ústního pohovoru, spolu s motivací studenta ke studiu psychologie.

Okruh 3) Vnímané rozdíly mezi studenty studujícími FF UP.

Tabulka 8: pedagogové – rozdíly mezi studenty

Kat		KF	KAA	KPES	K-S	KZ	KB	KP	FF
1	cizí jazyk		•						
1	předpoklad			•					
2	motivace	•			•	•			
2	diskuze	•							
2	samostudium	•							
2	přístup					•	•		
3	dle SŠ							•	
3	přijímací řízení			•					

V okruhu otázek zabývajících se vnímanými rozdíly mezi studenty, pedagogové nejčastěji zmiňovali rozdíly v oblasti motivovanosti studentů ke studiu a s tím souvisejícími výsledky a otevřeností pro získávání nových informací a znalostí v oboru. Což se automaticky projevuje v nedostatečně aktivním přístupu studentů ke studiu.

Pedagogové dále zmiňovali rozdíly v ochotě studentů používat cizojazyčné zdroje při studiu. Dále se studenti liší v aktivitě při seminářích, kdy nejsou tolik ochotní pouštět se do diskuzí. Neochota pouštět se do diskuzí, však nemusí vycházet z nedostatečné motivovanosti studentů ke studiu, ale může být zapříčiněna například introvertním laděním osobnosti. Tito studenti, přestože se příliš neúčastní diskuzí při seminářích, svou motivaci prokazují zejména v rámci psaní seminárních a jiných písemných prací.

Co z rozhovorů dále vyplynulo, bylo, že pedagogové částečně vnímají rozdíly mezi studenty, kteří přicházejí z různých typů středních škol a také, pokud se porovnají ročníky, byla zmíněna i zkušenost, že ročníky přijaté prostřednictvím SCIO testů, byly na kvalitativně horší úrovni, než studenti přijatí prostřednictvím dnes používaných SPF testů (názor založen čistě na jejich subjektivním pohledu a dojmu, bez objektivního podložení). Tento fakt jistě stojí za zmínku, ale je nutné jej brát s určitým kritickým nadhledem, kdy je důležité si uvědomit, že tyto rozdíly mezi studenty mohly být způsobeny řadou dalších jiných faktorů. Byl totiž zmíněn i opačný názor, kdy byly SCIO ročníky vnímány jako lepší než ročníky SPF.

Okruh 4) Nejčastější zdroje potíží studentů při studiu FF UP

Tabulka 9: pedagogové – zdroje potíží studentů

kat		KF	KAA	KPES	K-S	KZ	KB	KP	FF	Σ
1	abstrakce		•							1
1	cizí jazyk			•						1
1	četba			•						1
1	český jazyk						•			1
1	předpoklad								•	1
2	↓motivace	•			•	•				3
2	lenost	•			•			•		3
2	pasivita				•					1
2	samostatnost								•	1
3	SŠ→VŠ					•	•	•	•	4
3	termíny								•	1
3	náročnost		•	•						2
Σ	2	2	2	3	3	2	2	2	4	20

Touto otázkou byly zjišťovány problematické nebo lépe řečeno náročné oblasti, které nejčastěji studenty potkávají během studia vysoké školy. Z výsledků rozhovorů vyplývá, že nejčastějším zdrojem dat potíží studentů, je adaptace na nový systém, tedy přechod ze střední školy

na vysokou školu. Vysoká škola klade na studenty vyšší nároky na samostatnost, je náročnější, je kladen důraz na dodržování termínů a tyto úzce propojené oblasti jsou jedním ze zdrojů potíží studentů. Zkombinuje-li se faktor náročné adaptace na nový systém, spolu s nedostatečnou motivovaností studenta, leností a pasivitou, je potom možné předpokládat, že pro takového studenta bude studium značně náročné.

Pedagogové dále zmiňují problémy spojené s nedostatečnou znalostí cizího jazyka a českého jazyka. Také nedostačivost abstraktního myšlení a všeobecného předpokladu ke studiu. Problémy při studiu mohou studentovi nastat také v tom případě, pokud není ochoten věnovat dostatek času povinné četbě.

Okruh 5) Rozvíjené znalosti a dovednosti při studiu FF UP.

Tabulka 10: pedagogové – rozvíjené znalosti a dovednosti při studiu

kat		KF	KAA	KPES	K-S	KZ	KB	KP	FF	Σ
1	kritické m.	•	•				•			3
1	práce s textem	•	•	•				•		4
1	znalosti		•			•	•	•	•	5
1	cizí jazyk		•	•	•	•		•		5
1	analytické m.						•			1
1	systémové m.						•			1
2	samostatnost	•								1
2	vlastní zájem		•		•					2
2	komunikace		•	•			•		•	4
2	disciplína								•	1
3	hledání zdrojů					•				1
3	metodologie				•					1
3	praxe				•			•	•	3
3	publikování							•		1
3	zahraničí								•	1
Σ		3	6	3	4	3	5	5	5	34

Nejčastěji zmiňováno bylo rozvíjení potřebných znalostí daného oboru, také rozvíjení schopnosti používat cizí jazyk. Další důležitou oblastí je rozvíjení schopnosti kvalitní komunikace, práce s textem, kritického myšlení a dovedností pro praxi.

Mezi další, bezpochyby důležité, rozvíjené oblasti při studiu patří: samostatnost, disciplinovanost, vyhledávání informací či schopnost systematického vědeckého bádání.

Zmíněno bylo také to, že student by měl být schopen a nejlépe i ochoten vycestovat na studijní stáž do zahraničí a nejlépe již během studia publikovat.

Okruh 6) Představa ideálního studenta FF UP.

Dle představy pedagogů, by byl ideální student zejména dostatečně motivovaný ke studiu a tudíž také aktivní při výuce a v plnění zadaných úkolů. Otevřený k získávání nových poznatků a to nejen v českém, ale také v anglickém jazyce. Nad těmito poznatky by dokázal pohotově, analyticky, kriticky a konzistentně uvažovat, přičemž by byl také zdravou měrou originální. Jeho studium by nebylo však pouze o získávání a využívání informací, ale byl by také otevřen ke komunikaci s ostatními a žil by tak v dění katederního života.

Tabulka 11: pedagogové – ideální student

kat		KF	KAA	KPES	K-S	KZ	KB	KP	FF	Σ
1	cizí jazyk	•		•					•	3
1	konzistentní m.	•								1
1	analytické m.			•						1
1	kritické m.								•	1
1	znalosti							•		1
1	práce s textem	•		•			•			3
2	aktivní	•	•		•	•		•		5
2	pilný	•	•							2
2	„pro obor“		•		•					2
2	motivovaný	•		•	•	•			•	5
2	pohotový				•					1
2	otevřenost					•	•	•		3
2	přemýšlivý					•	•	•		3
2	přívětivost							•		1
2	cílevědomost							•		1
2	komunikace								•	1
2	originalita	•								1
Σ		7	3	4	4	4	3	6	4	35

7. Dotazníky pro studenty FF UP

Pro získání potřebných informací od studentů k vytvoření profilu uchazeče o studium na FF UP, byla zvolena metoda v podobě online dotazníku, kde respondenti měli možnost volných odpovědí na dané otázky. Tento online dotazník se tak svou podobou přibližoval strukturovanému rozhovoru. Dotazník vznikl zejména na základě zkušeností z rozhovorů s pedagogy, díky tomu byla zaručena srozumitelnost otázek, ekonomičnost délky dotazníku, spolu se zachováním získání všech potřebných dat pro výzkum, ale také vznikl na základě pokladů odborné literatury. Obsahoval celkem devět otázek, na osm z nich odpovídali respondenti volně, jedna otázka spočívala v možnosti volby mezi *ano* či *ne*.

Hlavními oblastmi, které dotazník mapoval, byly názory a představy studentů o úspěchu při studiu, respektive mapování klíčových faktorů a předpokladů úspěšného studia. Ty v dotazníku tvořily tyto okruhy témat: přijímací řízení, předpoklady ke studiu, náročné momenty během přechodu ze střední školy na vysokou školu, faktory podílející se na úspěšném studiu, vlastnosti úspěšných studentů. Dále měli respondenti za úkol vytvořit vlastní definici úspěšného studia a v neposlední řadě vytvořit vlastní „obraz“ úspěšného studenta vlastního oboru.

Průběh tvorby jednotlivých otázek:

- **Otázka 1)** *Definuj, dle vlastní představy, obecný předpoklad ke studiu.*
 - Řada zahraničních i českých studií se věnuje problematice tvorby testů k přijímacímu řízení na vysoké školy. Logicky tak vyvstává otázka, jaké znalosti, dovednosti a schopnosti měřit, tak aby dobře predikovaly následný úspěch u studia. V zahraničí tak nejčastěji do těchto testů začleňují oddíly verbálního myšlení, matematické a psaní eseje na dané téma, ale také testují schopnost kritického a analytické myšlení (Viktorová & Charvát, 2014).
 - Nás zajímalo, jaké charakteristiky vnímají současní studenti FF UP, kteří již mají zkušenosti se studiem, jako obecně potřebné pro studium vysoké školy.
- **Otázka 2)** *Má, dle tvého názoru, souvislost výsledek u přijímacího testu s výsledky při následném studiu této školy?*
 - Dnes každý uchazeč o studium FF UP musí projít řádným přijímacím řízením. Byl tak vytvořen celofakultní test všeobecných studijních předpokladů (SPF), kterým musí projít každý uchazeč o studium. Následně si každý obor může i

nemusí stanovit další specifické požadavky pro přijetí. Ty potom mají nejčastěji podobu oborového testu nebo ústního pohovoru (www.upol.cz)

- Tato otázka vznikla v návaznosti na otázku první, kde studenti popisovali charakteristiky, které chápou jako obecný předpoklad de studiu. Tato otázka, jediná, která neobsahovala variantu volné odpovědi, ale studenti si vybírali s možností mezi položkami *ano/ne*, mapovala jejich názor, zda současný SPF, souvisí s následným úspěchem při studiu zvoleného oboru.
- **Otázka 3)** *Pokud by měl přijímací test vystihovat to, jak bude vypadat následné studium tvého oboru, co by v něm bylo obsaženo?*
 - Opět je zde zřetelná inspirace metodami personální činnosti, kdy je za potřebí pro definování klíčových znalostí, dovedností a kompetencí. Je nutné znát povahu budoucí náplně činnosti, aby bylo možné zjišťovat predikující charakteristiky, kterými by měl uchazeč o danou pozici disponovat (Pauknerová, 2006). Původní forma této otázky mapovala způsob výuky a studia studentů a byla rozdělena do několika podotázek.
 - S jakým druhem výuky se nejčastěji setkáváš během svého studia?
 - Co je vaší nejčastější náplní studia během semestru?
 - Jaké požadavky a nároky na studenty klade studium vysoké školy?
 - Jakým způsobem se studenti nejčastěji připravují na výuku?
 - Jakým způsobem se studenti nejčastěji připravují na zápočty?
 - Jakým způsobem se studenti nejčastěji připravují na zkoušky?
 - Z důvodů snahy o nižší časovou náročnost tohoto dotazníku a tedy i snížení počtu položek, se jevílo jako potřebné těchto šest otázek upravit. Inspirací potom byl názor z řad pedagogů, který poukázal na to, že přijímací řízení a tedy i podoba přijímacího testu, by měla vystihovat to, jaké bude následné studium vysoké školy. Na tomto základě následně vznikla finální podoba této otázky.
- **Otázka 4)** *Co by si měl student přinést ze studia střední školy?*
 - Několik pedagogů vyjádřilo názor o rozdílech mezi studenty přicházejících z různých středních škol, což vedlo ve vzniku této položky.
 - Přestože dnes existují poměrně vypracovaná kurikula pro střední školy, existují mezi způsobem výuky a přípravy žáků na středních školách rozdíly. Studenti přicházejí z různých typů středních škol a tento faktor může mít vliv na počet úspěšně dokončených studií vysoké školy (Klehňová & Vojtěch, 2011).

- Nás zajímalo, jaké důležité znalosti, vlastnosti, dovednosti a jiné charakteristiky, které si noví uchazeči o studium přinášejí ze studia střední školy (nebo by alespoň měli) nejlépe využít při následném studiu vysoké školy.
- **Otázka 5)** *Co je pro studenta nejnáročnější v rámci přechodu mezi střední a vysokou školou?*
 - Každá změna prostředí klade nároky na schopnost adaptace jedince. Proces adaptace na nové prostředí má vliv na výkonost jedince v tom smyslu, že ještě nemusí být schopen podávat tak kvalitní výsledky, jakých byl schopný doposud schopný (viz přednáška psychologie práce a organizace).
 - Tato otázka mapovala ty oblasti, které jsou pro studenty nejlépe náročné a mohou tak ovlivňovat jejich aktuální výkony, ale zároveň nehovoří o nedostatečných schopnostech ke studiu.
- **Otázka 6)** *Definuj úspěšné studium vysoké školy.*
 - Vzhledem k tomu, že celá tato bakalářská práce směřuje k definování charakteristik uchazečů o studium, které predikují následný úspěch u studia, bylo důležité zjistit, jak studenti úspěšné studium chápou a popisují. Zajímaly nás proto individuální definice studentů úspěšného studia.
- **Otázka 7)** *S čím dle tvého názoru nejlépe souvisí úspěch při studiu?*
 - Tato otázka navazuje na předchozí otázku č. 6. Po definování úspěšného studia vysoké školy studenty, nás zajímal jejich názor, jaké prediktory, dle jejich názoru, tento úspěch má.
- **Otázka 8)** *Jak bys popsal/a ideálního studenta vysoké školy?*
 - Po předchozích otázkách, kdy byly mapovány konkrétní znalosti, dovednosti, vlastnosti a charakteristiky budoucích studentů, bylo dalším krokem vytvoření ideálního obrazu studenta FF UP. Po definování jednotlivých prvků, bylo zapotřebí vytvoření vztahů mezi nimi.
 - Proto bylo i úkolem studentů komplexní popsání takového ideálního studenta – vytvoření konkrétního obrazu osoby.
- **Otázka 9)** *Když si vybavíš konkrétního úspěšného studenta na tvé oboru (například někdo ve tvé třídě), díky čemu dosahuje tak dobrých výsledků?*
 - Při tvorbě této otázky bylo vycházeno z předpokladu, že ideál neexistuje (viz rozhovory s pedagogy). Ale přesto existují mezi studenty studenti takoví, kteří podávají nadprůměrné výsledky při studiu. Bylo proto přínosné zjistit, vedle popisu ideálního studenta, i popis úspěšného reálného studenta.

Popis základního a výběrového souboru

Na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci studuje celkově okolo 6000 studentů v oborech bakalářských, magisterských a doktorských. Mohou studovat více než 600 kombinací oborů, zaměřených humanitním, sociálním, uměno-vědným nebo lingvistickým směrem. Mohou si dále vybírat mezi dvěma formami studia a to prezenčním (denním) nebo kombinovaným (získáno z: <http://www.ff.upol.cz/menu/o-fakulte/>). Všichni tyto studenti byli základním souborem pro tuto část výzkumu. Rozhovor pro studenty byl určen všem studentům FF UP, bez omezení typu studovaného oboru, ročníku či formy studia. Podmiňující bylo pouze současné studium Filozofické fakulty.

Nejzákladnější podmínkou výběru respondentů pro tuto část výzkumu bylo, že respondent musel být v současnosti studentem na FF UP v Olomouci. Pro výběr respondentů byla zvolena nepravděpodobnostní metoda výběru, využívající principu metody *sněhové koule*. Studenti byli oslovováni přes sociální síť a emaily s žádostí o vyplnění a zároveň s prosbou o postoupení dotazníku dalším studentům FF UP. Dotazník byl zcela anonymní a respondenti, v případě dotazů, měli možnost kontaktovat výzkumnou osobu prostřednictvím nově vytvořeného anonymního emailu, do kterého jim bylo umožněno přihlášení, pokud nechtěli pro kontakt využít vlastního osobního emailu.

Výzkumu se ke dni 14. 3. 2014 zúčastnilo celkem 44 respondentů z toho 16 mužů a 18 žen, ve věkovém rozpětí 19 až 47 let (průměrný věk všech respondentů je 24 let). Respondenti prezentují sedm kateder, kterými jsou: Katedra psychologie, Katedra politologie a evropských studií, Katedra anglistiky a amerikanistiky, Katedra žurnalistiky, Katedra bohemistiky, Katedra obecné lingvistiky, Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie. Jsou zastoupeny obory bakalářské i magisterské a to jak prezenční, tak i kombinované formy studia.

Výsledky jednoho respondenta musely být vyčleněny z výzkumu, protože neuvedl studovaný obor, k další analýze tak sloužily data získaná od 43 respondentů.

Největší zastoupení respondentů je z Katedry psychologie, celkem 18 respondentů (6 mužů a 12 žen). Dále zaujímá výrazného zastoupení ve výzkum 17 respondentů (9 mužů a 8 žen) z Katedry politologie a evropských studií. Katedra žurnalistiky je zastoupena 4 respondenty (pouze ženy). Další 3 respondentky reprezentují filologické obory – Katedru anglistiky a amerikanistiky, Katedru bohemistiky a Katedru obecné lingvistiky. Katedru sociologie, andragogiky a kulturní antropologie reprezentovala jedna žena.

Způsob zpracování dat

Metodologickou oporou pro zpracování dat byla učebnice Základů kvalitativního výzkumu od Strausse a Corbinové (1999).

Jednotlivé odpovědi respondentů, z otázek č. 1, 3, 4, 5, 7 a 9, byly zpracovávány metodou otevřeného kódování, kdy byly jednotlivé pojmy seskupovány do tří různých kategorií. Výsledky odpovědí respondentů byly zpracovány pro každou jednotlivou otázku v dotazníku zvlášť. Každou kategorii následně tvořila skupinu pojmů, které uváděli respondenti ve svých odpovědích. Každý výrok respondenta představoval pomyslný 1 bod – po jejich následném sečtení bylo výsledkem hierarchické uspořádání kategorií, na základě četností výskytu pojmů spadajících do dané kategorie.

Kategorie 1) *Schopnosti a další výkonové charakteristiky studentů*

Schopnosti můžeme chápat dvojitým způsobem, za prvé jako potencialitu pro určitou činnost a za druhé, jako dosaženou úroveň určitých psychických či psychofyziologických funkcí. Do této kategorie spadají zejména výkonové vlastnosti jedince, mezi které řadíme obecnou inteligenci a skupinu speciálních schopností. Tyto charakteristiky jedince jsou zjistitelné a měřitelné prostřednictvím výkonových testů a testů schopností (Říčan, 2010). Spadají zde tedy odpovědi z dotazníků pojící se s obecnou inteligencí, tvořivostí, verbálními schopnostmi, paměťovými schopnostmi a učením. Dále konkrétnější pojmy jako abstraktní myšlení, logické myšlení, analytické myšlení, kritické uvažování, schopnost práce s textem, všeobecné a oborové znalosti či vědecky styl uvažování.

Kategorie 2) *Osobnostní rysy a motivace studentů*

Výkonové charakteristiky jedince nejsou jediné, která mají vliv na úroveň dosažených výsledků. Výrazně se tak přičiňují i další charakteristiky, jako jsou různé rysy osobnosti. Ty však nejsou zjistitelné výkonovými testy ani testy schopností, ale jsou zjistitelné prostřednictvím testů osobnosti, ale zapomenout by se nemělo na klasické pozorování (Říčan, 2010). Motivace je dalším významným hybatelem činnosti jedince, patří tak mezi základní pojmy dynamického výkladu osobnosti. Zajišťuje proces spouštění, zaměření a regulace aktivity jedince na jeho objekt a cíle (Cakirpaloglu, 2012). Do této druhé kategorie spadají proto odpovědi z dotazníků pojící se s rozličnou škálou osobnostních charakteristik, které respondenti více či

méně specifikovali a dále jsou do této kategorie zahrnuty i motivační faktory studentů.

Kategorie 3) *Jiné než výkonové a osobnostní charakteristiky studentů*

Třetí kategorii tvoří ty charakteristiky, které mají spojitost zejména s vnějším prostředím, ve kterém se student FF UP pohybuje a také se schopností studenta se těmito podmínkám přizpůsobit. Je tak respektován fakt, že vliv na výkon jedince nemají pouze charakteristiky osobnostního a výkonového rázu, ale svůj podíl vlivu má také vnější prostředí a vzájemná interakce prostředí a jedince. Uvedená data, jako jsou vliv pedagoga, štěstí, práce s univerzitním systémem, finanční a časový aspekt nebo také ubytování a změna prostředí, spadají do této třetí kategorie.

Otázka č. 2, kde měli respondenti možnost volit ze dvou odpovědí, byla zpracována formou grafu, který reprezentoval četnosti obou možných odpovědí, dle toho, k jaké odpovědi se jednotliví respondenti přiklonili. Názorně tak poukazuje na rozdíly u respondentů ve vnímání souvislosti mezi výsledky u přijímacího řízení a následného studia dané školy.

Otázky č. 6 a 8 přinášejí popisy a definice úspěšného studia a ideálního studenta, dle názorů respondentů. Proto nebylo využito stejného způsobu zpracování dat jako u zbylé části dotazníku. Ponechání souvislosti a struktury toho, jak jednotlivé charakteristiky respondenti vnímají a popisují, bylo pro dané otázky klíčové. A proto je výsledkem zejména prezentace názorů a jednotlivých popisů respondentů formou citací jejich tvrzení.

Výsledky

Nyní budou prezentovány výsledky jednotlivých otázek v rozhovoru. Uvedené jsou souhrnné výsledky pro dané kategorie. V tabulkách jsou uváděny všechny výroky z dotazníků, které se vyskytují v četnosti větší než 4 body (včetně). Výroky zastoupené v nižší míře četností jsou uvedeny pouze v textu.

Otázka 1) *Definuj, dle vlastní představy, obecný předpoklad ke studiu.*

Tabulka 12: studenti – obecný předpoklad ke studiu

kategorie 1	Σ 55	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none">• inteligence (12)• schopnost učit se (10)• znalosti (10)• schopnost práce s textem (5)• analytické uvažování (4)
kategorie 2	Σ 52	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none">• motivace a zájem o obor (22)• cílevědomost (7)• interakce více osobnostních rysů (6)• píle (4)
kategorie 3	Σ 2	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none">• finance (2)

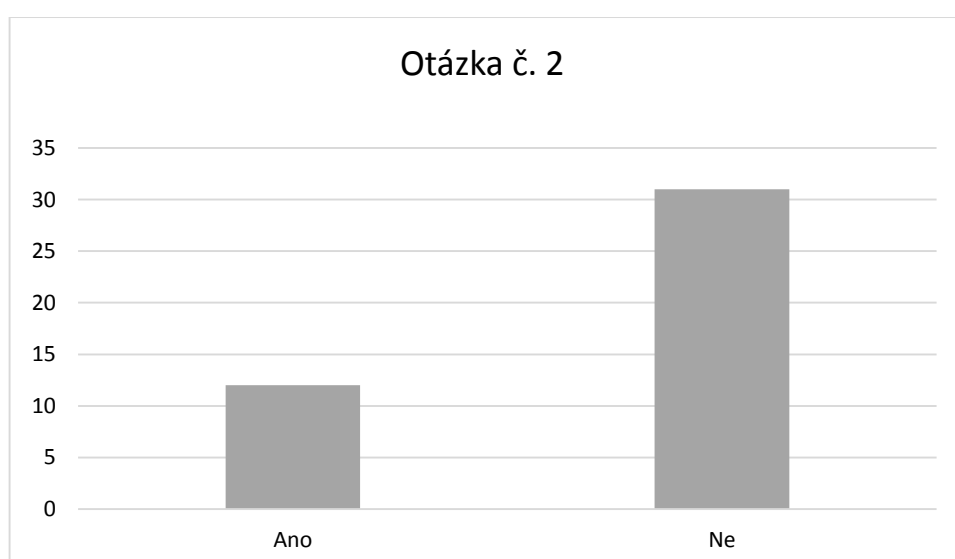
V počtu výroků mezi kategoriemi 1 a 2, tedy mezi výkonovými a osobnostními charakteristikami jedince, byl tříbodový rozdíl. Což může svědčit o faktu, že studenti vnímají jako předpoklad ke studiu vysoké školy, výkonové a osobnostní charakteristiky vyrovnané. Dle výsledků nelze určit, který předpoklad má větší váhu. Značný rozdíl v počtu zastoupených výroků je u kategorie 3. Přestože dva respondenti uvádějí jako jeden z předpokladů ke studiu dostatek financí, nevnímají studenti tuto kategorii mezi hlavními předpoklady ke studiu.

Mezi další, **méně často uváděné výroky**, spadající do kategorie 1, patří vyhledávání informací, kritické uvažování, vyjadřovací schopnosti, kreativita, schopnost psát, abstrakce, logické myšlení, talent a ovládání českého a cizího jazyka. V kategorii 2, studenti uváděli také dovednost dobře si organizovat čas, jiné nespécifikované osobností dispozice, resilienci, samostatnost, vytrvalost, odpovědnost a asertivitu. V kategorii 3 nebyly uvedeny žádné další výroky, než ty obsažené v tabulce výše.

Otázka 2) *Má, dle tvého názoru, souvislost výsledek dosažený u přijímacího testu s výsledky při následném studiu?*

Graf prezentuje četnosti odpovědí respondentů na druhou otázku dotazníku. Svislá osa představuje počet respondentů, osa vodorovná potom obě možnosti odpovědí. Výsledek této otázky přináší zajímavý fakt, že více než nadpoloviční většina studentů (celkem 31 respondentů ze 43 zúčastněných) nevidí, ze svého subjektivního pohledu, souvislost mezi výsledky dosaženými u přijímacího řízení a následnými výsledky při studiu vysoké školy, přestože by přijímací test měl být prediktorem následného úspěchu u studia.

Tabulka 13: studenti - souvislost mezi přijímacím řízením a úspěchem při studiu

Otázka 3) *Pokud by měl přijímací test vystihovat to, jak bude vypadat následné studium tvého oboru, co by v něm bylo obsaženo?*

Tabulka 14: studenti – přijímací řízení jako předobraz následného studia

kategorie 1	Σ 64	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • znalosti z oboru (23) • všeobecný přehled (7) • práce s textem (6) • analytické myšlení (5) • schopnost psát (4) • logika (4)
kategorie 2	Σ 25	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • motivace a zájem o obor (12) • interakce více osobnostních rysů (6)
kategorie 3	Σ 0	Nejčastěji zastoupené výroky:

V této otázce, která mapovala predispozice pro studium, dle toho, jaké charakteristiky studenti rozvíjejí při studiu, nejvíce výroků spadalo do kategorie 1 a to nadpoloviční většinou ze všech výroků. Což může nasvědčovat faktu, že studium vysoké školy, z pohledu studentů, je zejména o rozvíjení výkonových vlastností, schopností a dovedností. Z osobnostních vlastností se při studiu nejvíce projevuje motivační faktor.

Mezi další, **méně časté výroky**, spadající do kategorie 1, patří následující: paměť, ovládnutí českého a cizího jazyka, znalosti z oboru, ale také metodologie, historie a zdravotní vědy. Dále intelekt, logické myšlení, analytické myšlení, verbální schopnosti, kritické uvažování, vědecké myšlení, abstrakce a kognitivních vlastností. V kategorii 2 jsou zastoupeny vlastnosti jako cílevědomost a pečlivost. Také komunikační dovednosti, do kterých spadá i mluvený projev, umění diskuze a argumentace. Kategorie 3 není v této otázce zastoupena žádným výrokiem.

Otázka 4) *Co by si měl student přinést ze studia střední školy?*

Dle výsledků, by si uchazeč ze studia střední školy, měl, z pohledu kategorie 1, přinést zejména schopnost učit se, určitý všeobecný přehled znalostí a schopnost logické uvažování. **Méně zastoupené charakteristiky pro tuto kategorii** jsou: vyhledávání informací, kritické myšlení, schopnost abstraktního myšlení, vyjadřovací schopnosti, schopnost práce s textem, analytické uvažování, praktické dovednosti, oborové znalosti, představitost a také znalost cizího jazyka.

Nejčastěji uváděné výroky pro kategorii 2, byly motivační faktory, cílevědomost a rozvinuté osobnostní vlastnosti. **Méně zastoupené výroky pro tuto kategorii** byly: představa o budoucnosti, umění utvoření si vlastního úsudku, sociální dovednosti, zvědavost, samostatnosti, ale takové rozvinuté sociální dovednosti.

Jediný výrok v rámci této otázky, spadající do kategorie 3, je uveden v tabulce.

Tabulka 15: studenti – potřebné ze střední školy

kategorie 1	Σ 56	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • schopnost učit se (16) • všeobecný přehled (16) • logické myšlení (4)
kategorie 2	Σ 33	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • motivace a zájem o obor (7) • cílevědomost (5) • rozvinutá osobnost (5)
kategorie 3	Σ 1	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • vztah s pedagogy (1)

Otázka 5) *Co je pro studenta nejnáročnější v rámci přechodu mezi střední a vysokou školou?*

Tabulka 17: studenti - náročné momenty

kategorie 1	Σ 3	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • práce s textem (2) • vyhledávání zdrojů (1)
kategorie 2	Σ 37	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • samostatnost (15) • odpovědnost (10) • organizace času (10)
kategorie 3	Σ 58	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • přivyknutí novému systému (16) • změna stylu učení (9) • nárůst množství učiva (7) • změna délky výuky (7) • noví lidé (5) • nároky na vyšší výkonnost (5)

Tato otázka, která mapovala faktory, které mají vliv na snížení výkonu studentů, po přechodu ze středoškolského na vysokoškolský systém, poukázala na výrazný vliv jiných než výkonových a osobnostních charakteristik oproti otázkám předcházejícím. Nadpoloviční většinu zaujímají výroky spadající do kategorie 3. Nejčastěji uvedené výroky jsou k vidění v tabulce. Mezi **méně často uvedené výroky v této kategorii** dále patří: práce s univerzitním portálem, střet představ o vysokoškolském studiu s realitou, finance, přístup pedagogů, odchod z domova, nové ubytování a větší anonymita studentů. Dalšími, ale **méně často uvedenými výroky**, spadající do kategorie 2, jsou: větší nervové vypětí, samostatnost, odpovědnost a organizace času. Výroky pro kategorii 1 jsou kompletně uvedeny v tabulce.

Otázka 6) *Definuj úspěšné studium vysoké školy.*

Řada definic úspěšného studia si je velice podobná. Uvedený výčet reprezentuje všechny jednotlivé definice tak, aby nebyl diskriminován žádný názor. Mezi podstatné a nejčastěji uváděné popisy úspěšného studia patří zejména: získání dostatečného množství poznatků a další aplikování poznatků na budoucí praxi, úspěšné dokončení studia (získání titulu), aktivní seberozvíjení a seberealizace, individuální spokojenost s vlastními výsledky, které mohou i nemusí být závislé na formální hodnocení (známkové).

- *„Když je student spokojený s vlastními výsledky, nedělá problémy, plní úkoly včas, dokáže spolupracovat, je na něj spolehnutí a zvládá zkoušky bez vážných obtíží.“*
- *„Takové studium, kdy si student osvojí potřebné poznatky pro praxi.“*
- *„Porozumění základním bodům daného oboru a jejich aplikace do praxe, schopnost tvořit vědecké texty a výzkumy.“*
- *„Úspěšně složená státní závěrečná zkouška a úspěšná obhajoba diplomové práce.“*
- *„Takové studium, kdy student cítí znatelné obohacení ve svém životě a dokáže nabitě znalosti a dovednosti zužitkovat jako přínos pro své okolí.“*
- *„Studium, které člověka činí spokojeným a realizuje se skrze něj.“*
- *„Aktivní účast v mimoškolních aktivitách spojených s univerzitou (př. pomocná vědecká práce, aktivita ve studentské organizaci, odborný zájem, účast v projektech). Zkrátka aby student iniciativně používal svou hlavu, schopnosti a dovednosti v odborném životě.“*
- *„Získat maximum možných znalostí daného oboru a to nejen v rovině teorie, ale i praxe.“*
- *„Získání akademického titulu společně se znalostmi důležitými pro výkon profese.“*
- *„Studium bez podvodů.“*

Otázka 7) *S čím dle tvého názoru nejvíce souvisí úspěch při studiu?*

Tabulka 18: studenti – úspěch při studiu

kategorie 1	Σ 19	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • Schopnost učení (10) • inteligence (6)
kategorie 2	Σ 64	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • píle a nadšení (17) • motivace (10) • odpovědnost (5) • interakce více osobnostních rysů (4) • vytrvalost (4)
kategorie 3	Σ 27	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • štěstí (9) • výběr vhodného oboru (6) • vliv pedagoga (4) • dobré mezilidské vztahy (4)

Mezi méně často zastoupené výroky pro kategorii 1 patří kreativita, nadání a schopnost vyhledávání informací. Do kategorie 2 dále adaptace, dodržování termínů, vhodná organizace času, resilience a ochota věnovat se škole a výuce. Bezproblémový osobní život, materiální zabezpečení a příležitosti, to jsou méně často zmiňované výroky spadající do kategorie 3.

Otázka 8) *Jak bys popsal/a ideálního studenta vysoké školy?*

Uvedený výčet reprezentuje všechny jednotlivé popisy tak, aby nebyl diskriminován žádný názor. Mezi podstatné a nejčastěji uváděné popisy ideálního studenta patří zejména: zájem studenta o obor a ochota se vzdělávat, docházení na přednášky, student s dostatečnými znalostmi a přesah do praxe, studentů otevřený vůči novým poznatkům a s pozitivním vztah k lidem.

- „Student dochvilný, komunikativní, umí pracovat v týmu, ale dokáže být i samostatný. Student motivovaný – tj. měl by vědět, proč studuje a za tím si jít.“
- „Ochotný poznávat, ochotný se otevřít, člověk s citem.“
- „Aktivní, vyhledávající si různé možnosti praxí a stáží, sám se vzdělává mimo rámec školy v oblastech, které ho nejvíce zajímají a je schopen naučit se nezbytně nutné pro budoucí profesi/zvládnutí školy, i když ho to nemusí zrovna bavit.“

- „Inteligentní, empatický, schopný sebereflexe, sociálně inteligentní a verbálně obratný.“
- „Chodí na přednášky, čte literaturu v průběhu semestru, zkoušky zvládá napoprvé a úspěšně složí státnice.“
- „Životní zkušenosti, pokora, respekt k lidem, náhled, smysl pro humor, laskavost, empatie, trpělivost, nezátíženost vlastními komplexy a frustracemi, kritický přístup, vzdělání a odborná fundovanost.“
- „Zájem o obor, schopnost racionálně argumentovat, značný přehled v oboru.“
- „Bibliofil aktivně sledující dění doma i ve světě s hlubokou znalostí historie.“
- „Otevřený, cílevědomý, inteligentní, soustředěný a společenský.“
- „Člověk s perfektní znalostí angličtiny, se zájem o jednu z možných oblastí, kterým se ve škole věnujeme, aktivní během hodiny. Ve volném čase si hledá možnosti rozšiřování vzdělání a uplatnitelnosti prostřednictvím stáží nebo praxí.“

Otázka 9) Když si vybavíš konkrétního úspěšného studenta na tvé oboru (například někdo ve tvé třídě), díky čemu dosahuje tak dobrých výsledků?

V popisu charakteristik, které studenti vnímají jako klíčové u svých úspěšných spolužáků, které vedou k dosahování jejich výkonů ve studentském životě, převažují zejména výroky spadající do kategorie 2. Osobnostní a motivační faktory jedince studenti vnímají častěji jako ty, které vedou k úspěšnému studiu. Poměrně vyrovnané jsou kategorie 1 a 3, tedy vliv výkonových charakteristik a vliv okolí.

Tabulka 19: studenti – popis konkrétního úspěšného studenta

kategorie 1	Σ 20	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • Schopnost učení (10) • inteligence (7)
kategorie 2	Σ 74	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • píle a nadšení (16) • motivace (12) • zapálení (6) • dobrá organizace času (6) • pracovitost (5) • poctivost (5)
kategorie 3	Σ 14	Nejčastěji zastoupené výroky:
		<ul style="list-style-type: none"> • má dostatek času na školu (4)

Mezi **méně časté výroky** spadající do kategorie 1 patří schopnost práce s textem a schopnost vyhledávání informací. V kategorii 2 jsou dále uváděny výroky jako touha po seberozvoji, soustavná příprava, vyrovnanost, sebevědomí, dodržování termínů, výkonová motivace, odpovědnost, schopnost komunikace, charisma, aktivnost, pečlivost a dostatečná vůle. Dostatek praxe, respektu okolí, štěstí a dobré vztahy s okolím, to jsou výroky spadající do kategorie 3.

8. Diskuze

Každý uchazeč o studium v rámci FF UP může být přijat ke studiu pouze prostřednictvím řádného přijímacího řízení, které v základní formě spočívá v úspěšném zvládnutí celofakultního testu všeobecných studijních předpokladů (SPF). Některé obory rozšiřují své přijímací řízení o oborový test, ústní pohovor nebo také kombinují všechny tři formy, ale v základu je vždy nutné, aby uchazeč prošel SPF testem. Zde však vyvstává jeden zásadní problém. Obory, které je možné studovat na FF UP, jsou často svou povahou velice rozdílné. Rozdílnost povahy studia těchto oborů, potom logicky sebou přináší i rozdílné předpoklady ke studiu, kterými by měli uchazeči o studiu disponovat. Metoda jednoho fakultního testu potom sebou přináší riziko nesprávného rozlišení mezi vhodnými a nevhodnými budoucími studenty. Argumentem může být, že při pohledu na výsledky dnešních studentů přijatých na základě SPF, se nesetkáváme s neschopností uspět při studiích nebo, že se nesetkáváme s problémem nadměrného počtu studentů, kteří předčasně ukončují studiu. Z těchto argumentů plyne, že jsou vybírání studenti vhodní. Je zde však i druhý úhel pohledu a to ten, že nejsme schopni zjistit, zda v sítu, kterým neprošla část uchazečů o studium, nejsou uchazeči s lepšími předpoklady ke studiu, kteří by dosahovali ještě lepších výsledků než současní studenti. Nabízí se proto otázka, zda by nebylo vhodnější, aby každý jednotlivý obor měl svou originální vlastní formu přijímacího řízení, který více cílí na předpoklady, které jsou specifické čistě pro studium konkrétního oboru.

Spornou oblastí je také testování osobnostních faktorů u uchazečů o studium. Obecné předpoklady ke studiu jsou obvykle spojovány s konstruktem inteligence, však také spolu tyto dva faktory pozitivně korelují. Nicméně rozumové schopnosti nejsou zdaleka jediné, které se podílejí na úspěšném studiu. Výraznou roli zde hraje i vliv osobnostních charakteristik. Jedinec za hranicí vysokého nadprůměru inteligenčního kvocientu, pokud nebude také dostatečně motivovaný k výkonu, pilný a svědomitý, bude mít pravděpodobně problém s dosahováním výsledků. Předčít v dosažených výsledcích jej potom může i ten, který bude v inteligenčních testech skórovat níže, ale bude naopak disponovat osobnostními charakteristikami vedoucími k úspěchu. Toto tvrzení nezpochybňuje důležitost rozumových schopností, ale připomíná také sílu vlivu osobnostních charakteristik, které jsou často opomíjené.

Zjišťování osobnostních charakteristik, v rámci přijímacího řízení na vysoké školy, je poměrně problémovým tématem, které má své příznivce i odpůrce. Odpůrci tvrdí, že

začlenění zjišťování osobnostních charakteristik do přijímacího řízení, by vedlo k diskriminaci uchazečů o studium a považují to zejména za etický problém. Argumentem příznivců je naopak to, že testování osobnostních charakteristik je běžnou praxí v různých pracovních přijímacích pohovorech, a proto by neměl být právní ani etický problém se zavedení těchto postupů i v rámci přijímacího řízení na vysoké školy. Přínos by potom byl takový, že by bylo možné lépe diferencovat mezi motivovanými a nemotivovanými uchazeči a bylo by také možné lépe nastavit hranici u různých patologií osobnosti. Řada oborů, zjišťování osobnostních faktorů, implicitně zařazuje do ústních pohovorů. Tudíž by se dalo říci, že některé obory berou v potaz osobnostní faktor. Nabízí se potom otázka, zda by nebylo lepší a etičtější, použít přímo standardizovaných metod pro zjišťování osobnostních charakteristik, než nechat výsledek pouze na, často subjektivně zabarveném, osobním dojmu zkoušejících.

Při analýze profilů oborů navíc vyšla najevo výrazná nesourodost oborů a v návaznosti s tím kladených požadavků na studenty. Bylo těžké naleznout společné jmenovatele v předávaných znalostech a dovednostech a to zejména potom u oborů nefilologického zaměření (u filologických oborů tento problém nebyl). Tato analýza jasně ukázala na fakt, že studenti, až na několik málo charakteristik, se často rozvíjejí v naprosto rozdílných oblastech, specifických pro daný obor. Sestavení jednoho testu, který bude kvalitně a komplexně diferencovat mezi uchazeči na všechny obory FF UP, stojí právě proto před velmi náročným úkolem, protože musí kvalitně vybírat studenty na obory rozdílného typu. Otázkou zůstává, zda vůbec je možné těchto aspirací docílit. Prvotním krokem by muselo být zjištění, zda je stejná povaha predispozic pro rozvíjení těchto rozdílných charakteristik.

Při profilování uchazeče o studium musíme navíc brát v potaz individualitu osobnosti. To, že nedokážeme nalézt dva jedince, se stejnou osobností ani naprosto totožnou mírou schopností a dovedností. Mít stejné studenty, by navíc, dle mého názoru, ani nebylo žádoucí. Chceme-li studenty kreativní a inovativní, jednoduše takové studenty, kteří přinášejí myšlenky nové, nemůžeme mít studenty naprosto totožné. V tuto chvíli, se stává právě rozdílnost mezi studenty žádoucí. Pokud se tedy bavíme o osobnosti uchazeče o studium, nechceme vytvořit přesnou škatulku, do které musí uchazeč přesně zapadnout. Je ale důležité, aby vládnul těmi charakteristikami, které mu pomohou a budou užitečné při úspěšném studiu. Důležité je uvědomit si, že k branám univerzity přicházejí studenti s různou minulostí, různého věku či s různou osobností. Všechny tyto faktory se značně projeví i při samotném studiu. Někteří studenti například ještě nemusí přesně vědět, co chtějí dělat a proč

to chtějí dělat, hledají nové zkušenosti a teprve zjišťují, co jim může život a tudíž i studium nabídnout. Naopak jiní studenti mohou již mít přesnou představu o své budoucí kariéře a jít do detailu naplánovanou cestou směrem ke stanovenému cíli. Pro někoho je cílem studium, pro jiného titul, pro dalšího kariéra, každý je jiný, ale všichni tito rozdílní lidé mohou být skvělými studenty. Někteří jsou extrémně inteligentní, ale zase naopak jim může chybět smysl pro detail, zodpovědnost a cílevědomost. Jiní možná nedisponují takovou dávkou inteligence, ale dokáží to skvěle kompenzovat pílí a pracovitostí. Dle mého názoru by bylo nejvíce scestné, vydat se cestou výběru nových studentů, která se zaměřuje pouze na jedno jediné hledisko – faktor. I kdyby studenti, vybraní touto cestou, byli úspěšní, neznamená to, že v sílu výběru nezůstali studenti, kteří mohou mít i větší/lepší předpoklad ke studiu, který ale bohužel není zjišťovaný danou metodou přijímacího řízení. Kouzlo výběru, dle mého názoru, spočívá zejména v komplexnosti, kde je vedle kognitivních faktorů, brán zřetel i na oblast nonkognitivní.

V neposlední řadě je nutné brát v potaz určitá omezení, které má tento výzkum. Přestože pro zvýšení validity byla použita triangulace zdrojů dat, přesto by bylo vhodné získat informace od většího počtu respondentů, zejména potom z řad pedagogů. Pro další výzkum podobného typu, by, dle zkušeností z tohoto výzkumu, bylo vhodné zařadit informace nejlépe od respondentů ze všech kateder FF UP. Tento přístup by byl velice náročný na čas výzkumníků, ale zcela jistě by přinesl řadu nových informací, které mohou chybět tomuto výzkumu. Dále by bylo vhodné doplnit jej i o kvantitativní formu studie.

Tento výzkum dokázal zjistit různé druhy požadavků na studenta – konkrétně požadavků na povahu rozvíjených znalostí, dovedností a schopností během studia a dále také dokázal zjistit ty faktory, které mají vliv na úspěch při studiu. Uchazeč o studium by potom měl disponovat charakteristikami, které tvoří primární předpoklad pro jejich rozvíjení v následném studiu. Tento výzkum však neměl kapacitu na to zjistit, jakou přesnou povahu mají tyto primární předpoklady. Uvedeno na příkladu: Bylo zjištěno, že během studia mají studenti získat znalost cizího jazyka. Tudíž by měl uchazeč o studium disponovat předpokladem pro získání znalostí tohoto typu, ale není nutné, aby tuto znalost již měl rozvinutou. Z tohoto výzkumu bohužel nevyplývá, co v sobě obnáší tento primární předpoklad pro získání znalosti cizího jazyka. Může to být dobrá paměť, talent, vysoký intelekt, ale to v rámci tohoto výzkumu není možné určit.

9. Závěry

Obraz uchazeče o studium filologických oborů zaměřený na získané znalosti

Uchazeč o studium filologických oborů by měl mít v první řadě cit pro budoucí studovaný jazyk, ale také pro svůj mateřský jazyk – měl by být schopen jazyk do hloubky poznat po teoretické stránce. Dále být schopen pojmut učivo teoretických předmětů – a to hlavně znalosti z oblasti literatury, historie a kultury. Je důležité si uvědomit, že studium filologie není pouze o studiu jazyka, spadá zde i studium dané kultury, Proto by měl být uchazeč o studium filologických oborů otevřen k poznávání nových kultur, tradic a norem.

Obraz uchazeče o studium filologických oborů zaměřený na rozvíjené dovednosti

Budoucí student filologického oboru na FF UP, dle dostupných informací, by měl mít předpoklady zejména pro rozvíjení schopnosti používání cizího jazyka a předpoklady pro rozvoj vytříbeného jazykového projevu. Vzhledem k častému uplatnění v rámci překladatelské a tlumočnické profese, by měl dokonale ovládat nejen jazyk cizí, ale také jazyk mateřský. Měl by být ochoten rozvíjet své překladatelské a tlumočnické dovednosti (ty jsou konkretizovány níže), které bude schopen převést do aktivní praxe.

Obraz uchazeče o studium nefilologických oborů zaměřený na získané znalosti

Dle informací, které poskytuje ve svých profilech deset výše uvedených nefilologických oborů, by měl uchazeč o studium disponovat zejména předpoklady pro získávání specificky oborových znalostí. *Tento fakt by se dal interpretovat hlavně jako zájem o studium v kombinaci se schopnostmi, které mu umožní plnit nároky studia.* Dále by měl disponovat předpoklady pro studium teoretických disciplín, zejména potom historie. Měl by být schopen pojmut objem nové terminologie, které přináší studium daného oboru. Dalším předpokladem, dle výsledků, je znalost cizího jazyka a v neposlední řadě předpoklady pro přesah mimo hranice vlastního oboru.

Obraz uchazeče o studium nefilologických oborů zaměřený na získané schopnosti/dovednosti

Z pohledu získávaných schopností a dovedností, které jsou uvedeny v jednotlivých profilech nefilologických oborů na FF UP, by měl uchazeč o studium disponovat zejména předpoklady pro praktické dovednosti v rámci svého oboru. Měl by být schopen používat aktivně cizí jazyk a měl by mít předpoklady pro aktivity vědeckého charakteru a také

předpoklady pro práci s odborným textem. Dalším faktorem je předpoklad schopnosti samostatného a analytického uvažování.

Výsledný obraz uchazeče o studium z pohledu pedagogů FF UP

Uchazeč o studium FF UP z pohledu pedagogů na této fakultě UP, by měl být dostatečně motivovaný ke studiu, vybavený dostatečným penzem všeobecných znalostí, ale i základních znalostí z oboru a následnému rozvíjení těchto znalostí. Píle, aktivita a otevřenost k získávání nových poznatků a to nejen v rámci výuky, ale i formou samostudia, by novému uchazeči nemělo být cizí. Uchazeč o studium na FF UP by měl dokázat a být i ochoten pracovat s českými i cizojazyčnými zdroji, s využitím kritického a analytického myšlení. Měl by rozvíjet své komunikační dovednosti, zejména potom ústní a písemný projev. Dále být schopen samostatného uvažování, plnit úkoly v daných termínech. Být schopen dobré adaptace na nový systém organizace, do které přichází, navazovat dobré vztahy s kolektivem studentů a pedagogů a být otevřený této mezilidské interakci.

V neposlední řadě, by měl být uchazeč o studium na FF UP schopen získané znalosti a dovednosti směřovat ke svým osobním zájmům a využít je tak pro následnou praxi.

Výsledný obraz uchazeče o studium z pohledu studentů FF UP

Uchazeč o studium FF UP by měl být v první řadě dostatečně motivovaný ke studiu, měl by mít dostatečné penzum znalostí všeobecného rázu, ale také oborového. Měl by být schopen se adaptovat na nové podmínky prostředí, do kterého přichází a disponovat schopností učit se a dostatečnou mírou píle, vytrvalosti a zapálení. Vybaven by měl být také dostatečnou mírou inteligence. Měl by být schopen dobré organizace vlastního času, být samostatný, odpovědný a cílevědomý. V neposlední řadě by měl dokázat dobře pracovat se zadaným textem, kde zapojí zejména analytické a kritické myšlení a zároveň tvořit kvalitní vlastní text.

Takový uchazeč by měl mít dobře nakročeno k tomu, aby dosáhl úspěchu při následném studiu, kdy dokončí studium s uspokojivým prospěchem a to poctivou cestou. Bude pravidelně navštěvovat výuku, průběžně se připravovat a podílet se i na mimoškolních aktivitách. Dokáže tak vytěžit dostatek znalostí a dovedností, které následně uplatní v praxi. Zároveň jej bude studium rozvíjet a obohacovat a dokáže navazovat pozitivní vztahy se lidmi, ze svého okolí.

10. Souhrn

Důvodem vzniku této bakalářské práce byla poptávka po vytvoření profilu uchazeč o studium FF UP, konkrétně tento požadavek byl vznesen v rámci grantového projektu IGA FF 2013_11 pod názvem *Testy studijních předpokladů jako součást přijímacího řízení na vysokou školu a jejich potenciál k predikci akademického úspěchu*. Tento projekt se zabývá konstrukcí testů studijních předpokladů pro FF UP. Základním úkolem této bakalářské práce bylo identifikovat ty charakteristiky uchazeče o studium, které mají vliv na jeho následný akademický úspěch.

Základním východiskem, respektive metodologickou inspirací, byly postupy personální činnosti, využívané zejména v oboru psychologie práce, kdy je úkolem výzkumníka vytvořit popis pozice, na kterou se hlásí nový uchazeč. Využívá se tak postup „z hora – dolů“. Musí být první řadě kompletně popsána náplň práce, kterou bude vykonávat nový pracovník a seznam činností, úkolů a potřebné kvalifikace k plnění těchto úkolů. Následně mohou být definovány konkrétní předpoklady pro výkon dané činnosti.

Teoretická část bakalářské práce se ve třech kapitolách zabývá všeobecnými charakteristikami uchazečů o studium, konstruktem osobnosti a přijímacím řízením na vysoké školy. Všeobecné charakteristiky uchazečů o studium jsou chápány jako ty, se kterými přicházejí noví studenti, které jsou více méně neměnné, ale přesto mají vliv na výkon a chování studentů vysokých škol. Patří zde zejména typ střední školy, ze kterých přicházejí noví studenti. Jsou uvedeny nejen podíly absolventů různých středních škol, kteří se hlásí ke studiu vysoké školy, ale je probíráno také téma předčasných odchodů ze studia z pohledu souvislosti s typem studované střední školy. Dále je nahlédnuto do vývojových období rané a střední dospělosti, což jsou období náležící největšímu podílu studentů studujících vysokých školách. Jsou uvedeny charakteristické rysy chování a prožívání jedinců, spadajících do těchto období, protože i to se může projevit na výsledku studia. V souvislosti s vývojovými úkoly těchto období zde zaujalo své místo i téma vynořující se dospělosti. Kapitola zabývající se osobnostními charakteristikami, které se podílejí na úspěchu jedince, byla poslední podkapitolou spadající do všeobecných charakteristik uchazeče o studium. Byly popsány kognitivní a konkognitivní faktory, které mají vliv na úspěch jedince, hlavně v souvislosti s akademickým úspěchem, ale ne nutně.

První kapitola teoretické části se zabývá hlavně všeobecnými charakteristikami uchazečů a studentů, přicházejících k branám univerzit. Druhá kapitola se dále zabývá konkrétními specifikami studia vysokých škol. Jsou popsány aktuální požadavky na studiu vysoké školy, a ty oblasti studia, které jsou v dnešní době považovány a za důležité a měly by být proto rozvíjeny. Další přínos této kapitoly je popsání náplně studia vysoké školy, způsobu hodnocení studentů a definování těch charakteristik, které student při studiu a následném hodnocení získaných znalostí využije.

Třetí a poslední kapitola teoretické části se věnuje problematice přijímacího řízení na vysokou školu. Zmiňuje metody využívané nejen v České republice, ale i v zahraničí. Popisuje ty charakteristiky, které jsou dnes u nových uchazečů o studium testovány. Jsou zmiňovány i jiné metody výběru uchazečů, které se opírají o personální činnost.

Výzkumná část této bakalářské práce je kvalitativního charakteru. Hlavním úkolem bylo definování kognitivních i nonkognitivních charakteristik uchazeče o studium, které tvoří předpoklad pro následné úspěšné studium FF UP. Z důvodu zvýšení validity bylo vycházeno ze tří různých zdrojů dat. Prvním zdrojem dat byly informace o profilech oborů, získané z oficiálních internetových stránek FF UP. Druhým zdrojem dat byly pedagogové FF UP a třetím studenti FF UP.

K analýze profilů oborů sloužil kompletní výčet všech jednooborů FF UP, denní formy studia. Tyto obory byly dále rozděleny na dvě skupiny: filologické obory a ostatní obory. U obou skupin byly vyhledávány informace o předávaných zlostech a dovednostech v rámci studia a následně vytvořeny profil uchazeče o studium. Výsledkem tak byly 4 profily – profil uchazeče o studium filologických oborů z pohledu předávaných znalostí, profil uchazeče o studium filologických oborů z pohledu předávaných dovedností, profil uchazeče o studium jiných než filologických oborů z pohledu předávaných znalostí a profil uchazeče o studium jiných než filologických oborů z pohledu předávaných znalostí.

Dále se výzkumu zúčastnilo celkem 8 pedagogů, od kterých byly získávány informace formou polostrukturovaných rozhovorů. Otázky rozhovoru byly vytvořeny na základě povahy požadavků cílů výzkumu a byly částečně upravovány na základě zkušeností získaných během sběru dat. Rozhovory byly následně vyhodnocovány metodou otevřeného kódování. Výsledkem bylo vytvoření profilu uchazeče u studium FF UP z pohledu pedagogů.

Třetím zdrojem dat byly informace získané od 44 studentů FF UP formou online dotazníků s možností otevřených odpovědí. Otázky v tomto dotazníku byly vytvořeny zejména na základě zkušeností s předchozími rozhovory s pedagogy, tak aby byla zajištěna jejich srozumitelnost. Data získaná z těchto online dotazníků byly vyhodnocovány opět formou otevřeného kódování a výsledkem byl profil uchazeče o studium FF UP z pohledu studentů.

Na závěr této bakalářské práce je diskutována zejména problematika tvorby přijímacího řízení, spornost testování nonkognitivních faktorů v konfrontaci s nedostatečností testování pouze faktorů kognitivních. Je poukázáno také na nedostatky a limity tohoto výzkumu.

Seznam použité literatury a zdrojů

- Alexander, P.A. (2012) *Reading into the future: Competence for 21. century; Educational Psychologist*; Vol. 47, Issue 4.
- Arnett, J.J. (2010) *Adolescence and emerging adulthood*. Prentice Hall.
- Brand-Gruwel, S. & Stadtler, M. (2011) *Solving information-based problems: Evaluating sources of information; Learning and Instruction*, 21, 175–179.
- Cakirpaloglu, P. (2012) *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada
- Covill, A.E. (2011) *College student's perceptions of the traditional lecture method; College Students Journal*; Vol. 45, p.92.
- Čajánková, L. (2008) *Jsme dospěli?* (Nepublikovaná diplomová práce). Masarykova Univerzita v Brně.
- Čakrt, M. (1995) *Typologie osobnosti pro manažery*. Praha: Management Press.
- Čapková, M. (2008) *Proces přijímacího řízení na vysokou školu a studijní výsledky – Hodnocení přijímacího řízení na FSS MU*. (Nepublikovaná bakalářská diplomová práce). Masarykova Univerzita v Brně.
- Dudáš, J. (2011) *Absurdity vysokých škol a inteligencie na Slovensku – Z vývoja európskych vysokých škol, vedy a inteligencie*. Bratislava: Eterna Press.
- Dostál, D. (2012) *Osobnost vědeckého pracovníka*. (Disertační práce). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Farková, M. (2012) *Dospělost a její variabilita*. Praha: Grada.
- Gagné, F. (1985) *Giftedness and Talent: Reexamination and Reexamination of the Definitions; Gifted, Child Quarterly*, Vol. 29, p. 103 – 112.
- Grasser, A. C. et al. (2007) *SEEK Web tutor: fostering a critical stance while exploring the cause of volcanic eruption*. Vol. 47, Issue 2 – 3, p. 89 – 105.
- Hřebíčková, M. (2004). *Osobnost žen a osobnost mužů ve světle NEO osobnostního inventáře (NEO-PI-R)*. Psychologický ústav akademie věd v ČR, Brno.
- Chillwant, K. S. (2012) *comparison of two teaching methods, structured interactive lectures and conventional lectures. Biomedical research*. Vol. 23, p. 363 – 366.
- Johnson, W.B. et al. (2013) *The Competence Constellation Model; A Psychology: Research and Practise*. Vol. 44, p. 343 – 354.
- Klehňová, M. & Vojtěch, J. (2011) *Úspěšnost absolventů středních škol ve vysokoškolském studiu, předčasné odchody ze vzdělání*. Praha: NÚOV.

- Klehňová, M. & Vojtěch, J. (2010) *Přechod absolventů do terciárního vzdělávání*. Praha: NÚOV.
- Kline, P. (2006) *Intelligence: The psychometric view East Sussex*. Routledge.
- Kociánová, R. (2010) *Personální činnosti a metody personální práce*. Praha: Grada.
- Konečný, T., Basl, J. & Mysliveček, J. (2010) *Přechod mezi střední a vysokou školou a role různých modelů přijímacího řízení; Český sociologický časopis*. Vol. 46, p. 43 – 72. Praha: Sociologický ústav akademie věd ČR.
- Koucký, J. (2009) *Kolik máme vysokoškoláků? (Expertní studie)*. Praha: Univerzita Karlova.
- Langmeier, J. & Krejčířová, D. (2006) *Vývojová psychologie*. Praha: Grada.
- Lee, S. M. (2014) *The relationship between higher order thinking skills, cognitive density, and social presence in online learning; The internet and higher education*. Vol. 21, p. 41–52.
- Matějů, P. et al. (2009). *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. Praha: MŠMT.
- Menclová, L. & Baštová, J. (2006) *Vybrané výsledky ze sociologického šetření studentů veřejných vysokých a soukromých škol roku 2005 v České republice; AULA*, roč.14. 13/2006.
- Mundrák, J. (2009) *Cesty k vrcholu: faktory rozvoje výjimečného výkonu*. (Disertační práce). Filozofická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně.
- Nezvalová, D. (nedat.) *Strategie a formy vysokoškolské výuky*. Projekt: Modularizace a modernizace studijního programu počáteční přípravy učitele fyziky. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Pauknerová, D. et al. (2006) *Psychologie pro ekonomy a managery*. Praha: Grada.
- Plháková, A. (1999) *Přístupy ke studiu inteligence*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Plháková, A. (2006). *Dějiny psychologie*. Praha: Grada.
- Potůček, M. (1995) *Sociální politika*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Prudký, L. (2009) *Neznámé diference studentů vysokých škol; AULA*, roč.17/03/2009.
- Rothmann, S. & Coetzer, E. P. (2003) *The big five personality dimensions and job performance; SA Journal of Industrial psychology*. Vol. 29, p. 68 – 74.
- Říčan, P. (2010) *Psychologie osobnosti – obor v pohybu*. Praha: Grada.
- Slavík, M. et al. (2012) *Vysokoškolská pedagogika*. Praha: Grada.
- Schwanitz, D. (2013) *Vzdělanost jako živý dialog s minulostí*. Praha: Prostor.
- Smith, B. & Brown, S. (1995) *Research Teaching and Learning in Higher Education; Staff and Educational Development Series*.
- Strauss, A. & Corbinová, J. (1999) *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Nakladatelství Albert.

- Svoboda, M. (1992) *Metody psychologické diagnostiky dospělých*. Praha: CAPA a.s.
- Švec, Š. (1995) *Základné pojmy v pedagogike a andragogike*. Bratislava: Iris.
- Tannenbaum, A. J. (2003) *Nature and Nurture of Giftedness*. in Colangelo, N. & Davis, G.A. (Eds.), *Handbook of Gifted Education*; p. 45 – 59.
- Urbášek, P. (2008) *Vysokoškolský systém v letech tzv. normalizace*. Olomouc: UP.
- Úlovcová, H., Burda, V., Festová, J., Vojtěch, J. (2003) *Přístupy mladých lidí ke vzdělání a jejich profesní uplatnění*. Praha: NÚOV.
- Vaculík, M. (2010) *Assesment centrum - psychologie ve výběru a rozvoji lidí*. Praha: NC Publishing.
- Veteška, J. & Tureckiová, M. (2008). *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada.
- Viktorová, L. & Charvát, M. (2014) *K problematice validity testů studijních předpokladů – zkušenost s jejich tvorbou na FF UP; Test fórum*. vol. 3, p. 3 – 15.
- Wagnerová, I. (2012) *Predikce pracovní výkonnosti; Mezinárodní zborník vedečých prac při príležitosti 60. výročia univerzitného vzdelávania na Podnikohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave so sídlom v Košiciach*.
- Žižková, J. (2002) *Vzdělávací politika* in Krebs, V. et al. (nedat.) *Sociální politika*. Praha: Aspi Publishing.
- Žoudlík, J. (2009) *Přijímací zkoušky na vysokou školu jako prediktor akademické úspěšnosti*. (Nepublikovaná magisterská práce). Filozofická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně.

Další zdroje

- Zákon o vysokých školách č.111/1998 Sb., §50, získáno z:
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi>
- <http://www.vysokeskoly.cz/akademicky-slovník/heslo/uchazec-o-studium>.
- http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakony/VKZakonplatnezneni111_1998.pdf
- <http://www.upol.cz>; <http://www.ff.upol.cz>

Příloha č. 1: Formulář zadání diplomové práce

Školní rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

bakalářské studium

Diplomant: Martina Tošenovská

Vedoucí: Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

Název tématu (česky): Profil uchazeče o studium na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Název tématu (anglicky): Profile of a Philosophical faculty Candidate at the Palacky University.

Teoretická práce: ano

Výzkumná práce: ano

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské diplomové práce je pomocí rozhovorů a následného dotazníkového šetření s úspěšnými studenty a pedagogy jednotlivých kateder FF UP, definovat klíčové znalosti, dovednosti a kompetence pro úspěšné studium. Zjištěné profily ideálních uchazečů jsou využitelné v procesu tvorby koncepce přijímacího řízení. Realizace výzkumného projektu bude spočívat v následujících krocích:

- Proveďte rešerši relevantní literatury k tématu práce: výběrové řízení na VŠ, psychometrika, profilování uchazečů atp.
- Připraví osnovu polostrukturovaných kvalitativních interview pro:
 - Úspěšné studenty filozofických oborů (přibližně 10 studentů).
 - Pedagogy jednotlivých kateder (přibližně 10 pedagogů).
- Výběr účastníků bude vzhledem k tématu pravděpodobně provádět metodou účelového výběru na základě zvolených kritérií.
- Získaná data zpracuje pomocí vhodných metod kvalitativní obsahové analýzy dle odborné literatury a na jejich základě vytvoří online dotazník, který bude dále distribuován většímu počtu zástupců již definovaných cílových skupin.

Autorka se též zavazuje k dodržování základních etických pravidel výzkumu. Zpracuje bakalářskou práci dle norem katedry a svůj postup bude pravidelně konzultovat s vedoucím bakalářské práce.

Termín finalizace zadání bakalářská práce ve STAGu: 15. 8. 2013

Příloha č. 2: Český a cizojazyčný abstrakt bakalářské diplomové práce

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor: Martina Tošenovská

Vedoucí: Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

Počet stran a znaků: 67 stran, 102 243 znaků

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 55

Bakalářská práce se zabývá tvorbou profilu uchazeče o studium na Filozofickou fakultu Univerzity Palackého (FF UP). Teoretická část uvádí do problematiky předchozího vzdělávání uchazečů o studium. Dále se rozebírá téma osobnostních charakteristik vedoucích k úspěchu, jsou popsány všeobecné požadavky a nároky kladené na studenty vysokých škol a různé metody přijímacího řízení. Hlavním cílem výzkumné části bakalářské práce bylo definovat hlavní znalostní a dovednostní oblasti, které jsou rozvíjeny u studentů v rámci studia FF UP, tedy ty znalosti a dovednosti, pro jejichž rozvíjení by měl mít uchazeč o studium FF UP předpoklady. Byl zvolen kvalitativní design výzkumu a hlavními metodami sběru dat byly rozhovory s pedagogy FF UP, dotazníky pro studenty UP a obsahová analýza profilů oborů FF UP.

Klíčová slova: studium, úspěch, přijímací řízení, uchazeč o studium, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

ABSTRACT OF THESIS

Title: Profile of a Philosophical faculty Candidate at the Palacky University

Autor: Martina Tošenovská

Supervisor: Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

Number of pages and characters: 67 of pages, 102 243 of characters

Number of appendices: 2

Number of references: 55

This bachelor thesis focuses on the profile of the candidate for the Philosophical Faculty at the Palacky University in Olomouc (FF UP). Theoretical part of the thesis researched the previous education of the candidates and investigates the personal characteristics leading to success, general requirements and demands placed for university students and current methods of the entrance exams. Research objective was to define the major knowledge and ability, which are developed by the studies at FF UP – candidates should have assumptions for these knowledge and ability to be able to develop them. Qualitative methods were used – interviews with teachers of FF UP, questionnaires for the Students of FF UP and the content analysis of the specialization profile in the departments of FF UP.

Key Words: study, success, entrance exams, candidate for study, Philosophical Faculty, University Palacky in Olomouc

